

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
PEDAGOĢIJAS, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE
SKOLOTĀJU IZGLĪTĪBAS NODAĻA

**PLECĢĒRBA ŠŪŠANAS APGUVE
STARPKULTŪRU IZGLĪTĪBAS KONTEKSTĀ
MĀJTURĪBĀ UN TEHNOLOĢIJĀS 9.KLASĒ**

DIPLOMDARBS

Autore: **Anita Aigare**
Studenta apliecības Nr.: aa13075
Darba vadītāja: asociētā profesore
Dr. paed. Māra Urdziņa-Deruma

RĪGA 2017

ANOTĀCIJA

Piedāvātais mācību tēmas “Plecģērba šūšana” risinājums ir aktuāls mūsdienās, kad lielāka uzmanība tiek pievērsta kultūras mantojuma saglabāšanai un starpkultūru saskarsmei. Darbā tiek apskatīti 10 kultūru tradicionālie tērpi. Skolniecēm tika dota iespēja apgūt tradicionālā savienošānu ar mūsdienīgo. Darbā ir izpētīti normatīvie dokumenti, plecģērba šūšanas tehnoloģijas, mācību metodes un mācību tematiskā plāna aprobācija. Mācību uzdevuma ietvaros tika veicināta skolēnu cieņa pret kultūras mantojumu un spēja to novērtēt, attīstīta radošā domāšana un pieeja. Darbā ir 4 nodaļas, 9 apakšnodaļas, 19 tabulas, 3 attēli, 6 pielikumi.

Atslēgas vārdi: starpkultūru izglītība, plecģērbs, šūšana, mājturība un tehnoloģijas.

ANNOTATION

The topic of diploma theses is The topic of diploma theses is Acquisition of Gown Sewing in the context of Intercultural Education in Home Economics and Technology in Form 9. Today people pay more attention to preservation of cultural heritage and cross-cultural interactions so it is important to address this theme in study process. During author's research students learned how to combine traditional and modern on example of 10 different cultures. The gown sewing in the context of intercultural education in home economics and technology lessons in form 9 was explored. In the process students have developed their respect for the cultural heritage and improved the ability to analyze as well as developed creative thinking and approach. Work has 4 sections, 9 subdivisions, 19 tables, 3 pictures, 6 attachments.

. Today people pay more attention to preservation of cultural heritage and cross-cultural interactions so it is important to address this theme in study process. During author's research students learned how to combine traditional and modern on example of 10 different cultures. The gown sewing in the context of intercultural education in home economics and technology lessons in form 9 was explored. In the process students have developed their respect for the cultural heritage and improved the ability to analyze as well as developed creative thinking and approach. Work has 4 sections, 9 subdivisions, 19 tables, 3 pictures, 6 attachments.

Key words: intercultural education, gown, sewing, home economics and technologies.

SATURS

Ievads	4
1. Starpkultūru izglītības raksturojums	6
2. Mācību saturs mācību tēmai “Plecģērba šūšana”	9
2.1. Ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums	9
2.1.1. Darba autores izvēlēto ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums	9
2.1.2. Skolēniem piedāvāto ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums	11
2.2. Plecģērba šūšanas tehnoloģija.....	19
2.3. Citu tekstiltehniku izmantošanas iespējas plecģērba šūšanā	23
3. Tematiskā plāna izveide mācību tēmai “Plecģērba šūšana”	26
3.1. Normatīvo dokumentu izpēte.....	26
3.2. Mācību metožu atlase	28
3.3. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana.....	30
3.4. Tematiskais plāns.....	36
4. Tematiskā plāna aprobācija un rezultātu analīze	39
Nobeigums	57
Izmantotā literatūra un avoti	59
Pielikumi	61
1 pielikums Ievadprezentācija par mācību uzdevumu skolēniem 9.klasei	61
2. pielikums Skolēniem piedāvātie modeļu trafareti.....	66
3. pielikums Autores sagatavotie mācību uzskates materiāli izvēles tehnikai.....	67
4. pielikums Skolēnu izstrādātie plecģērbi	69
5. pielikums Noslēguma aptaujas anketa skolēniem mācību tēmā “Plecģērba šūšana” 9.klasē.....	77
6. pielikums Autores sagatavotie mācību uzskates materiāli – plecģērbi.....	79

IEVADS

Tēma tika izvēlēta, ņemot vērā šī brīža pasaules stāvokli – atvērto robežu laiku, kultūru saplūšanu, migrāciju, u.t.t. Darba ietvaros tika apskatīti 10 dažādu kultūru tradicionālie tērpi, no kuriem 8 (Spānijas, Vācijas, Ķīnas, Rumānijas, Armēnijas, Dienvidkorejas, Indijas, Somijas) tiks kopīgi ar skolniecēm izdiskutēti un izvērtēti. Skolnieces sagatavos savu redzējumu par izvēlēto kultūru prezentācijas formā. Savukārt 2 kultūru tradicionāliem tērpiem, Japānas un Grieķijas, autore sagatavoja mācību uzskates materiālus un sniegs skolniecēm plašāku informāciju par mūsdienīgo skatījumu. Darba tēmas izvēlē izšķirošā loma bija autorei vēlmei iepazīstināt skolnieces ar iespēju tradicionālo savienot ar mūsdienīgo.

Tā kā skolnieču skaits būs lielāks kā piedāvāto kultūru skaits, skolniecēm būs iespēja novērtēt atšķirīgas interpretācijas par piedāvāto kultūru atspoguļojumu plecgērbā. Vienlaikus darba izpildes rezultātā, katra skolniece iegūs oriģinālu un neatkārtojamu plecgērbu. Darba ietvaros tiks apgūti jauni apdares un šūšanas elementi, kas līdz šim nav apgūti, kā arī atkārtotas iepriekšējās zināšanas gan šūšanā, gan tekstiltehnoloģijās. Skolniecēm, dotā uzdevuma veikšanai, tiks atvēlēts šūšanai un kombinētajiem darbiem paredzētais mācību stundu laiks. Skolnieces no starpkultūru izglītības aspekta iegūs ieskatu 10 atšķirīgu kultūru tradicionālajos tērpos. Plašāk – tautastērpus, vēsturiskos tērpus un mūsdienu interpretācijas - katra skolniece apskatīs vienu no 8 piedāvātajām kultūrām. Caur tradicionālo tērpu apskati, skolnieces gūs ieskatu tautas tradīcijās un kultūras mantojuma vērtības.

Šāds mācību tēmas “Plecgērba šūšana” risinājums, nav iekļauts ne mācību grāmatās, ne pamatizglītības mācību priekšmeta programmas paraugā mājturībā un tehnoloģijās 5.-9.klasei ar izvēli tekstila tehnoloģijās. Taču, šis risinājums ir aktuāls mūsdienu patstāvīgi mainīgajā pasaulē, kad arvien lielāku uzmanību pievērš kultūras mantojuma saglabāšanai un starpkultūru saskarsmei. Šis mācību uzdevums veicina skolēnu izpratni un sapratni pret citādo.

Darbs tika izstrādāts, ievērojot Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumus Nr.468 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem”.

Mērķis – iepazīt plecgērba šūšanas apguves metodiku starpkultūru izglītības kontekstā mājturībā un tehnoloģijās 9.klasē.

Uzdevumi:

- Izpētīt starpkultūru izglītības raksturojumu.
- Izpētīt un atlasīt mācību saturu mācību tēmai “Plecģērba šūšana”.
- Izstrādāt tematisko plānu mācību tēmai “Plecģērba šūšana”.
- Aprobēt izstrādāto tematisko plānu mācību tēmai “Plecģērba šūšana”, analizēt iegūtos rezultātus un veikt secinājumus.

Pētīšanas metodes:

- Literatūras analīze
- Pedagoģiskā izmēģinājuma darbība
- Skolēnu darbu analīze
- Pedagoģiskais novērojums

Pētnieciskais jautājums – Kādas ir starpkultūru izglītības integrēšanas iespējas mājturībā un tehnoloģijās 9.klasē mācību tēmā “Plecģērba šūšana”?

Pētījuma bāze – Rīgas Teikas vidusskolas 9. klases skolēni (14 skolnieces).

Teorētiskie avoti:

- Zelmenis V. (2000);
- Kampuse A., Marksa M. (1997);
- Racinet A. (2006);
- Margeviča I. (2008);
- Kalniņa L.

Saīsinājumi:

- Att. – attēls
- Tab. – tabula
- Sk. piel. nr. – skatīt pielikumu ar numuru

1. STARPKULTŪRU IZGLĪTĪBAS RAKSTUROJUMS

Mūsdienu kontrastainajā sabiedrībā neiztikt bez kultūru sastapšanās. Līdz ar to, īpašu uzmanību nepieciešams pievērst starpkultūru izglītībai. Andrejs Mūrnieks uzsver, ka mūsdienu pasaule kļuvusi strauji mainīga, tajā notiek saskarsme un pastāvīga mijiedarbība starp cilvēkiem, kultūrām un vērtībām (Mūrnieks, 2001, 20-21). Savukārt, projekta "Atvērtā skola" grāmatas "Mēs visi līdzīgi un atšķirīgi? Starpkultūru izglītības antoloģija" (2003) autori raksta, ka neviena kultūra vai valoda nav svarīgāka par citām. "Starpkultūru izglītība ir nepieciešama dzīvei nacionālā valstī un globālā sabiedrībā." (Projekts "Atvērtā skola", 2003, 5). Autore piekrīt, ka ir jāciens un jārespektē visas kultūras, bet sava papildus jāmīl.

Var piekrist Ievai Margevičai, kas savā promocijas darbā (Margeviča, 2008) min, ka ir svarīgi izprast gan savu, gan citu izturēšanos, nevis noraidīt svešo. Maldīgi uzskatīt, ka saprašanās valodas un kultūras līmenī laika gaitā radīsies pati no sevis (Margeviča, 2008, 14-78). Darba autore piekrīt Margevičas teiktajam un piebilst, lai izveidotu saprašanos kultūras līmenī pie tās ir jāstrādā, jābūt ieinteresētam ceļa veidošanā uz saprašanos. Ieva Margeviča vienlaikus atzīmē, ka pieaugot cilvēku mobilitātei, rodas nepieciešamība pēc starpkultūru komunikācijas un multilingvāliem cilvēkiem, kuri spēj strādāt nepārtrauktā attīstībā esošā vidē. Jēdzienā *starpkultūru* ietilps gan došana, gan ņemšana: tādu indivīdu pieņemšana un izpratne, kuri ir citādi, spēja pielāgoties un efektīvi sadarboties ar šādiem cilvēkiem – šādu viedokli savā promocijas darbā atbalsta Ieva Margeviča. (Margeviča, 2008, 14-78)

Autore uzskata, ka katram cilvēkam veidojas individuāls skatījums uz apkārtējo pasauli, taču šim skatījumam ir kopīgas iezīmes ar tuvākajiem cilvēkiem, jo ir viens ģeopolitiskais stāvoklis, vienas tradīcijas, viena vide un viena kultūra. Tātad vienas kultūras pārstāvjiem būs līdzīgs skatījums uz pasauli, taču šis skatījums krasi atšķirties no citas kultūras pārstāvja skatījuma, kas var izraisīt nesaprašanos un konfliktu. Šis ir viens no svarīgākajiem iemesliem, kādēļ ir nepieciešama starpkultūru izglītība. Būtiski šo izglītības paveidu pielietot praksē. 2003.gada 10.-12.novembrī Atēnās notika Eiropas izglītības ministru pastāvīgās konferences 21.sesija. Šīs sesijas laikā tika pieņemta starpkultūru izglītības deklarācija - *Intercultural education: managing diversity, strengthening democracy. Intercultural education in the new European context. Declaration*. Deklarācijā Eiropas izglītības ministri lielu uzmanību pievērta starpkultūru izglītības nepieciešamībai visos izglītības līmeņos, lai Eiropas sabiedrība varētu turpināt demokrātisku attīstību. (Council of Europe, 2003)

Kultūra ir plašs jēdziens, kas tiek skaidrots dažādi un kam nav vienotas definīcijas. Terminu un svešvārdu skaidrojošajā vārdnīcā jēdziens *kultūra* tiek skaidrots - viss, ko cilvēku sabiedrība radījusi ar cilvēku fizisko un garīgo darbu, atšķirībā no dabas parādībām; šaurākā nozīmē — cilvēku garīgās dzīves un sociālās uzvedības normu sfēra (Tilde, 2017). Citā avotā minēts, ka *kultūra* ir “vēsturiski nosacīts sabiedrības un cilvēka dzīves un darbības organizācijas tipu un formu, kā arī sabiedrības un cilvēka materiālo un garīgo vērtību kopums (cilvēcei, cilvēku grupām, arī kādam laikposmam, sabiedriski politiskai formācijai); cilvēku garīgās dzīves sfēra” (Spektors, 2017).

“Līdz 20.gadsimta piecdesmitajiem gadiem antropologi un sociologi kultūru parasti definēja uzvedības un paražu izpratnē (*Ember*, 1985, 166), taču kultūras definīcijas atspoguļo arī kopīgas zināšanu un uzskatu sistēmas, nevis tikai ieradumus un uzvedību.” (Margeviča, 2008, 15). Savukārt jēdzienu *starpkultūru* nereti lieto tādā pašā kontekstā kā *multikulturālu* vai *daudzkulturālu*. Skaidrojošā vārdnīca *Tezaurs.lv* jēdzienu *multikulturāls* skaidro - tāds, kas attiecas uz dažādām etniskajām grupām, to kultūru un vēsturi. (Spektors, 2017) “Multikulturāla izglītība – izglītība, kas sekmē vairāku kultūru pašvērtības apzināšanos, lai paplašinātu redzesloku un veidotu iecietību un izpratni par kopīgo un atšķirīgo dažādu kultūru pasaules uzskatos, vērtības, pārlicēšības, ideālos un attieksmēs, kā arī pilnveidotu verbālās un neverbālās saziņas prasmi starp dažādu etnisko grupu un nacionālas izcelsmes cilvēkiem.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 105). Arī Ieva Margeviča raksta, ka termins *multikulturāla izglītība* bieži tiek aizstāts ar *starpkultūru izglītība* (Margeviča, 2008, 14-78).

Ieva Margeviča norāda, ka pasaulē eksistē daudzi starpkultūru izglītības modeļi un koncepcijas, kā arī tiek izstrādātas arvien jaunas pieejas, kuras rada skolotājiem nepieciešamību apgūt jaunas zināšanas, kas nepieciešamas strādājot multikulturālā vidē, veidot starpkultūru izglītībai labvēlīgus apstākļus un iesaistīt skolēnus šajā procesā (Margeviča, 2008, 14-78). Darba autore piekrīt, ka skolēnus vairāk jāiesaista starpkultūru izglītības veidošanā, jo viņi var sniegt savu esošo skatījumu uz lietām un, viņuprāt, nepieciešamajām izmaiņām. “Starpkultūru izglītībā tiek paustas katras kultūras grupas locekļa tiesības dzīvot saskaņā ar savu priekšstatu par kultūru, ja tie saskan ar konstitucionālajām vai valsts tiesībām. Šī saikne ar savu kultūru kļūst vēl ciešāka, jo starpkultūru filozofijas virziens sludina multikulturālā dzīvesveida priekšrocības – starpkultūru vērtību apmaiņu, savstarpējo sapratni, vienlīdzīgu piekļuvi sabiedrības sniegtajām iespējām. Tā kā starpkultūru izglītības mērķis ir izveidot tādu

izglītības struktūru, kas nodrošinātu mierpilnu dzīvi multikulturālā sabiedrībā, akceptējot dažādību, – pati starpkultūru izglītība uzskatāma par cilvēktiesību normu.” (Margeviča, 2008, 41).

Autore nonāca pie secinājuma, ka starpkultūru izglītība vienmēr ir bijusi svarīga, jo pasaule ir pastāvīgā mainības un mijiedarbības procesā. Taču mūsdienās tai tiek pievērsta papildus uzmanība, jo cilvēki apzinās tās nozīmīgumu. Ir neizbēgami, ka satiekas dažādu tradīciju un kultūru, izglītības sistēmu pārstāvji. Autore uzskata, ka ir nepieciešams veicināt tādu izglītības sistēmu, kas māca pieņemt atšķirīgo un strādāt kopā. Mūsdienu skolās lielu nozīmi spēlē skolotāja vēlme veidot mācību procesu, lai iekļautu starpkultūru izglītības elementus. Autore, kā topošā mājturības un tehnoloģiju, mājsaimniecības skolotāja, vēlas izmantot starpkultūru izglītības elementus, lai attīstītu skolēnos radošumu, cieņu pret savu un citu kultūrām, kā arī spēju saskatīt un pārnest vēsturisko, tradicionālo mūsdienu skatījumā. Taču tajā pašā laikā, jāpievērš uzmanība nākotnē noderīgu prasmju attīstīšanai. Autore secina, ka ir nepieciešams apvienot šīs svarīgās tēmas un sniegt skolēniem iespēju tās apgūt tā, lai tās viena otru papildinātu un piesaistītu skolēnu uzmanību.

2. MĀCĪBU SATURS MĀCĪBU TĒMAI “PLECĢĒRBA ŠŪŠANA”

2.1. Ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums

Darba autore ierosmei un skolnieču ieinteresēšanai izvēlējās divas dažādas tradicionālo tērpu kultūras. Japāna un Grieķija tika izvēlētas, jo tās ir senu tradīciju valstis, kas atrodas dažādās pasaules daļās. Savukārt skolniecēm tika piedāvāts tuvāk iepazīties ar Spānijas, Armēnijas, Indijas, Dienvidkorejas, Rumānijas, Vācijas, Ķīnas un Somijas tradicionālajiem tērpiem, kuros ir daudz etnogrāfisko elementu, kas plaši tiek izmantoti arī mūsdienu tērpu dizainā. Turpmāk darbā ir sniegts visu desmit apģērbu kultūru apskats.

2.1.1. Darba autores izvēlēto ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums

Japāna – valsts Austrumāzijā, kas izvietojusies uz salām un ļoti ilgi bija izolēta. Pēc Japānas apvienošanas valdošā dinastija saglabāja savu varu ļoti ilgu periodu, kas veicināja modes salīdzinošo nemainību. Alberts Čārlzs Auguste Racineta, 19.gs franču autors, pētnieks, modes vēsturnieks, ilustrators, raksta, ka neskatoties uz faktu, ka Japāna ļoti ilgu laiku nepieņēma ārzemniekus un viņu kultūru, tomēr mūsdienās daudzi eiropiešu paradumi ir ātri un nemanāmi pārņemti. (Racinet, 2006, 106). Autore piebilst, ka šo paradumu pārņemšana notika industrializācijas laikā.

Japāna vēsturiski bija karotāju nācija ar feodālu valdīšanas sistēmu. Sabiedrība tika iedalīta deviņās kastēs. Prinči (karaliskās ģimenes), saukti arī par *daimyos*, dižciltīgie, mūki un militārais personāls bija vienīgie, kas varēja nēsāt divu zobenu komplektu (Racinet, 2006, 106). Zobenī - *katana*, garais asmens un *wakizashi*, īsais asmens. Japānā pastāvēja divas grupas – bruņota un ar privilēģijām, nebruņota un kalpojoša. (Racinet, 2006, 106).

Auguste Racineta norāda, ka japāņu ģenialitāte parādās viņu vēlmē pēc vienkāršības. Gan sievietes, gan vīrieši nēsā *kirimon* - atvērtu halātu. Sieviešu versija ir nedaudz garāka. Šis apģērbs ir aizverams krūšu rajonā un ap vidukli tiek apsieta zīda šalle. Vīriešiem klāt vēl nāk bikses, dižciltīgajiem tās ir daudz platākas un košākas. Populārais *kimono*, garš halāts ar piedurknēm, tiek nēsāts atkarībā no darba prasībām. A.Racineta piemin, ka precētas sievietes ar izraustītām uzacīm un melnātiem zobiem, nenēsā ne spilgtas, ne gaišas krāsas. Krekla vietā sievietes nēsā sarkanu zīda tuniku. (Racinet, 2006, 106).

Darba autore piebilst, lai gan japāņi nēsā tērpus, kas ir vienkārši pēc piegriezuma, to darināšanai izvēlētie materiāli norāda uz valkātāja turību. Jo bagātāks tērpa nēsātājs, jo smalkāks un krāšņāks audums. Kimono audumu ražotāji, meistari un šuvēji ir ļoti cienījamās profesijas, un viņu darbs ir neatkārtojams mākslas darbs. Autore uzskata, ka japāņu kultūrā daba spēlē lielu nozīmi, jo pēc *shinto* uzskatiem katrai dabas parādībai, dzīvības formai ir savs dievs, gars, līdz ar to dabas elementi nereti tiek attēloti arī apģērbā. Mūsdienās japāņi tradicionālos tērpus pārsvarā nēsā tikai īpašos gadījumos. Izņēmums ir senas profesijas pārstāves – geišas. Šīs sievietes ikdienā nēsā tradicionālos tērpus un smagnēju grīmu.

Darba autore, lai izveidotu mācību uzskates paraugu – plecģērbu, kā iedvesmas avotu izmantoja tradicionālo kimono [skat. piel. nr.6, 2.1.att.]. No kimono tika aizgūtas piedurknes, kuras ir piegrieztas kopā ar tērpa augšdaļu, nevis iešūtas atsevišķi. Arī piedurkņu lejasdaļa ir aizgūta no kimono piedurknēm. Vēl no kimono aizgūta, jostas daļa – *obi*. Lai gan oriģināli *obi* ir atsevišķa tērpa sastāvdaļa, autore to iekļāva pašā plecģērbā. No cita auduma iešūta jostas daļa. Izvēles tekstiltehnika, autores darbā ir zīda apgleznošana – pludināšana [skat. piel. nr.6, 2.2.att.]. Audums tika apgleznots pirms detaļu piegriešanas. Tā apgleznošanā tika izmantotas zīda tekstilkrāsas, ūdens un sāls. Materiāla izvēlē lielu lomu spēlēja japāņu kultūras tradicionālo tērpu materiāli. Taču finansiālu apsvērumu dēļ, autore izvēlējās izmantot mākslīgo zīdu. Plecģērbs rezultātā sanāca unikāls un salīdzinoši pasmags. Kleitas piegrieztne tika izveidota apvienojot divu tērpu piegrieztnes, un augšdaļa tika pārveidota, gandrīz pilnībā. Augšdaļas pamatā tika izmantota, vienkārša topa piegrieztne, kurai klāt tik piekonstruētas piedurknes un pilnībā pārveidota priekšdaļa.

Grieķija ir viena no senākajām civilizācijām, kas devusi lielu ieguldījumu mūsdienu Eiropas kultūru attīstībā. Autori īpaši uzrunā antīkais laikmets, kad grieķu kultūra bija tās zenītā un tā ietekmēja visas pasaules turpmāko attīstību. Šis periods saukts arī par Helēnisma laiku. Gan sievietes, gan vīrieši nēsāja savdabīgas tunikas, kurās dominēja praktiskums, funkcionalitāte un vienkāršums.

Auguste Racineta min, ka šūšanas mācai nebija lielas nozīmes. Pamatapģērbs bija *hitons*, kokvilnas vai vilnas tunika. Tās pirmā kārtā tika saukta par *iekšējo tuniku*, kas tika valkāta vistuvāk ķermenim. Virsējās tunikas bija garas ar šaurām piedurknēm un ļoti nosedzošas. Īsā tunika nereti tika lietota kā blūze un pārvilkta pār galvu, tā bija bezpiedurkņu, nedaudz nosedza plecus un nereti tika saturēta ar jostas palīdzību. Trešais veids bija drapētās tunikas, kas plecu rajonā tika saspraustas ar brošām. Pastāvēja vēl arī citi tuniku veidi. (Racinet, 2006, 36). Apģērbī kā jau iepriekš minēts tika darināti no

kokvilnas un vilnas, atkarībā no laikapstākļiem un personas turīguma. Apģērbs visbiežāk bija kvadrāta vai taisnstūra audums, kas tika sasprausts, sasiets nepieciešamajā modelī. (Racinet, 2006., 36.lpp). Autore piebilst, ka audumi tika krāsoti ar dabā pieejamām krāsvielām, pēc iespējas piesātinātākā un spilgtākā tonī. Košākas, piesātinātākas krāsas varēja atļauties bagātāki cilvēki, jo krāsvielas bija dārgas un grūti iegūstamas. Auguste Racineta raksta, ka grieķu sievietes pievērsa lielu nozīmi matu sakārtojumiem. (Racinet, 2006, 36).

Grieķu kultūrā liela nozīme bija mākslai un līdz ar to ornamentiem. Viens no mūsdienās plašāk pazīstamajiem ornamentiem ir *Grieķu spirāle*. Matemātiski izrēķināts un salīdzinoši sarežģīts ornaments. Plaši izplatīts arhitektūrā un podniecībā.

Darba autore, lai izveidotu mācību uzskates paraugu – plecgērbu, kā iedvesmas avotu izmantoja senās Grieķijas tērpus un kultūru [skat. piel. nr.6, 2.3.att.]. No vēsturiskajiem tērpiem tika aizgūts materiāls – lins. Autore izmantoja salīdzinoši smalku linu. Tērpa piegriezuma radīšanā autore arī iedvesmojās no vēsturiskajām formām papildus ņemot mūsdienu vēsturiskās interpretācijas. Izvēles tehnikai autore izmantoja zelta izšuvumus šūtus ar šujmašīnu [skat. piel. nr.6, 2.4.att.]. Izšuvumam tika izvēlēts konkrēts raksts, kas atspoguļo seno grieķu kultūru – grieķu spirāle. Šo rakstu autore uzšuva jostas daļā, tādējādi akcentējot vidukli un sadalot tērpu divās daļās. Raksts ir veidots izmantojot baltu auklu piešūjot ar zigzag dūrienu, tādējādi veidojot 3D efektu. Tērpa piegrieztne ir izmantota augšdaļa no modes žurnāla “Burda” gatavajām kleitām, klāt piekonstruēta saules piegriezuma svārku daļa. Plecgērbs ir izdevies salīdzinoši viegls un gaisīgs, piemērots Grieķijas klimatiskajiem apstākļiem.

Darba autorei ir izdevies aizgūt konkrētus elementus, kultūras iezīmes no izvēlēto tautu tērpiem un pārnest tos jaunā, mūsdienīgā skatījumā. Plecgērbi ir uzmanību piesaistoši, kāds bija to mērķis, lai veicinātu skolēnos interesi mācību uzdevumam. Izvēles tehnika ir harmoniski iekļauta izstrādājumā.

2.1.2. Skolēniem piedāvāto ierosmes avotu – tradicionālo apģērbu raksturojums

Ķīna ir viena no senākajām kultūrām pasaulē ar bagātu un košu vēsturi. Darba autore uzskata, ka Ķīna kā valsts ir piedzīvojusi daudzas pārmaiņas un veidolus, līdz ar to arī mode ir mainījies laikiem līdzīgi. Ķīna ilgu laika periodu bija impērija, tādēļ valdošā dinastija diktēja modi. Valdošās dinastijas Ķīnā mainījās salīdzinoši bieži – līdz ar to tērpu dizains mainījās un attīstījās tikpat bieži.

Auguste Racineta raksta, ka imperators, Debesu Dēls, ir tēvs visai savai nācijai, pār kuru viņam ir neierobežota vara. Viņa apģērbs, rotas, scepteris un jo īpaši tronis un

aizskars, kas aizsedz viņa dievišķo seju tiek uzskatīts par svētu un neaizskaramu, pat viņa prombūtnes laikā. A.Racina arī piemin *mandarīnus*, kas ir valsts labā strādājošie gan civilajā sfērā, gan militārajā (līdzīgi mūsdienu ierēdņiem un virsniekiem). Viņus iedalīja rangos, ko apzīmēja ar noteiktu atpazīšanas zīmi – pogu. Šī poga parasti tika piestiprināta pie ierēdņa cepures. Šis simbols atkarībā no ierēdņa statusa variēja krāsā, izmērā, greznībā. Oficiālais apģērbs sastāvēja no halātveidīga ietērpa, kas izšūts ar pūķa vai čūsku attēliem. Bija stingri noteikts, kurš, kādu krāsu var nēsāt. Dzeltenā bija imperatora, viņa ģimenes pārstāvju krāsa. Šo krāsu reizēm varēja nēsāt karaliskajai dzimtai nepiederošas personas, bet tikai ar imperatora atļauju. Sarkanā bija augsti stāvošo amatpersonu krāsa. Melnu, zilu un violetu varēja nēsāt jebkurš. Vēl etiķete pieprasīja, lai vīrietis nēsātu specifisku cepuri oficiālos pasākumos un rokā būtu vādekli. (Racina, 2006, 106)

Ķīniešu sievietes, salīdzinot ar vīriešiem, tika uzskatītas par mazsvarīgām, viņas nevarēja ieņemt svarīgus amatus un viņām nebija atļauts strādāt. Jau no mazotnes viņu kājas tika kropļotas, lai veidotu viņas par attiecīgu sabiedrības stāvokli ieņemamo vīrieša īpašumu. Ķīniešu vīrieši dievināja sievietes palaušanos uz viņiem un vājuma pazīmes. Kad viņu sievas kliboja uz vīru pusi, viņi šo gaitu salīdzināja ar vītola šūpošanos vēja brāzmā (Racina, 2006, 106). Autore paskaidro, ka šīs kropļotās pēdas plašākai pasaulei ir pazīstamas kā *lotosa pēdas*. Tās tika panāktas sievietei jau no bērnības laužot pēdu un nosaitējot to specifiskā formā. Nabadzīgākās ģimenes nevarēja pieļaut, ka meita nestrādāja, tāpēc tās nekropļoja savām meitām kājas, jo tad viņas nevarēja piedalīties lauku darbos, taču šādi zaudēja iespēju izprecināt meitu bagātākā ģimenē.

Ķīniešu tērpi bija vieni no ērtākajiem visā Āzijā, tie ir gari, higiēniski un daudzveidīgi. Vīrieši nēsāja garus kreklus, ļoti platām biksēm līdzīgu apģērbu, garus halātus un platu jostu, pie kuras varēja piestiprināt nepieciešamo. Ziemā viņi papildus nēsāja apmetnim līdzīgu apģērba gabalu no kažokādas un kāju sildītājus. Sievietes tērpi pamatā bija līdzīgi. Viņas audumā bija iekļautas no galvas līdz kājām, lai viņu figūra nebūtu nojaušama. (Racina, 2006, 106). Darba autore piebilst, ka galvenie materiāli bija zīds un kokvilna. Tērpa greznums un krāsa, bija atkarīga no nēsātāja sociālā materiālā stāvokļa. Laika gaitā šie tērpi ir piedzīvojuši dažādas pārmaiņas un sievietes pamazām ieguva arvien vairāk un vairāk brīvības. Gan fiziskā, gan garīgā ziņā.

Dienvidkoreja septiņdesmit gadus atpakaļ kopā ar Ziemeļkoreju bija viena valsts, līdz ar to turpmāk tekstā tiks lietots nosaukums Koreja.

Korejas tradicionālie tērpi ir savdabīgi un krasi atšķiras no kaimiņvalstu tautastērpiem. Vismaz pirmajā acu uzmetienā. Apģērbs sastāv no divām daļām – īsas

blūzes un kupliem apsieņamiem svārkkiem. Šo apģērbu sauc – *hanbok*. (Life in Local, 2017).

Apģērba specifiskais piegriezums ir paredzēts, lai nēsātājs varētu brīvi kustēties un izskatīties eleganti. Lai gan mūsdienas hanbok tiek nēsāts specifiskos pasākumos, korejiešu vidū tas ir ļoti mīlēts un cienīts. (Korea tourism organization, 2017). Autore piebilst, ka šāda forma tika veidota, lai izceltu sievišķību un nēsātāju padarītu vizuāli garāku. Lai svārku daļa izskatītos apjomīgāka, nereti tiek nēsātas vairākas kārtas apakšā. Hanbok mūsdienās zināmā versija radās 19.gs sākumā. (Life in Local, 2017).

Izmantotie materiāli tērpa darināšanai variēja, taču visbiežāk izmantotie – kokvilna, zīds, satīns u.c., taču visi ar salīdzinoši labu kritumu. Materiālu dažādība, bija nepieciešama, jo Korejā ir krasa laikapstākļu maiņa. Krāsām, līdzīgi kā lielākajā daļā austrumu kultūru, bija liela nozīme. Piemēram, balts simbolizē šķīstumu, kārtīgumu, līdz ar to šī krāsa tika plaši izmantot apģērbā. Īpaši sievietes vidū. Bagātākais slānis papildus baltajai krāsai izmantoja sarkanu, zilu, dzeltenu un melnu, kas orientālās kultūrās simbolizē dabas elementus – uguns, ūdens, gaiss un zeme. Nabadzīgākie nēsāja dabiskas krāsas. (Life in Local, 2017).

Izšūšanu korejieši uztvēra gan kā hobiju, gan sievietes rūpes par ģimeni. Tika uzskatīts, jo smalkāks izšuvums, jo vairāk šī persona, kam tika izšūts sievietei rūpēja. (Life in Local, 2017). Autore piebilst, ka izšuvuma smalkums un materiāli atspoguļoja materiālo un sociālo stāvokli.

Vācijas mode ir attīstījusies kopā ar visu Rietumeiropu. Neskatoties uz to, tā ir paturējusi savas raksturīgās iezīmes un tradīcijas.

Izplatītākā iezīme sievietes apģērbā lielāko daļu 16.gadsimta bija krūšu saplacināšana un vidukļa izcelšana. Līdz ar to apģērbs tika sadalīts divās daļās, izmantojot jostu. Svārku daļa bija zvanveida un tā sniedzās līdz zemei. Kā jau visā pasaulē, arī vācu kultūrā bija liela atšķirība starp bagātajiem, privilēģētajiem un vienkāršo tautu. (Racinet, 2006, 454). Auguste Racineta raksta, ka Vācijā, atšķirībā no lielākās daļas Rietumeiropas, plecu apmetnis tika saīsināts un padarīts apjomīgāks. Spilgtas un piesātinātas krāsas un smagi izšuvumi, bija plaši izplatīti. (Racinet, 2006, 454).

Auguste Racineta savā grāmata norāda, ka Bavārijā, kur valdīja divas reliģijas, to pārstāvjus varēja atpazīt pēc apģērba. Lielākā atšķirība bija krāsu izvēlē – katoļi izvēlējās gaišas krāsas, kamēr protestanti tumšas. Katoļu cepures tika rotātas ar dzeltenu vai zaļu lentu, bet protestantu - ar melnu. Bavāriešu sievietes pāri saviem krekliem, kuru piedurknes nekad nebija garākas kā līdz elkonim, nēsāja korsetes ar ļoti atklātu krūšu

zonu vai noslēgtas līdz apkaklei. Svārki bija kupli, pusgari, ar daudzām negludinātām ielocēm un košās krāsās. (Racinet, 2006, 454). Autore piebilst, ka plaši tika izmantots ziedu motīvs.

Citā Vācijas daļā – Saksijā, tautastērpos vairāk tika izmantots zīds, apģērbu kultūrā saglabājot arī kokvilnu un vilnu. Tradicionāli bija ziedu motīvi audumos. Savukārt Bohēmijā iedzīvotāji ātri pakļāvušies Rietumeiropas modes tendencēm, izslēdzot tautas tērpus no savas garderobes. (Racinet, 2006, 454).

Darba autore atzīmē, ka Vācijā, tāpat kā daudzviet Eiropā, tautastērpus nēsāja vienkāršā tauta, pārsvarā zemnieki un kalpotāji. Dižciltīgie nēsāja augsto modi. Arī pilsētnieki mēģināja tai sekot savu iespēju robežās.

Spāņi ir temperamentīga un kaislīga tauta, līdz ar to, tas atspoguļojas arī viņu tērpos. Tērpi ir krāšņi, piesātinātās krāsās un pamanāmi. Tāpat kā visā Eiropā, arī spāņu apģērba kultūra ir piedzīvojusi lielas pārmaiņas. Bija periods, kad spāņi tērpās līdzīgi kā apkārtējās nācijas – lielas kleitas, grezni audumi, korsetes u.t.t. Taču tai pat laikā apģērbā ir redzams viņu kultūrai raksturīgais un unikālais.

Fiestas de toros jeb bulļu cīņas ir viena no senākajām un populārākajām Spānijas tradīcijām. To galvenie personāži – matadori, neskatoties uz to rangu, sabiedrībā tiek cienīti un apbrīnoti, par viņiem daudz tiek runāts. Tāpēc nav brīnums, ka viņu tērpi ir krāšņi un atpazīstami. Daudzi matadoru tērpu elementi, ornamentu sastopami arī spāņu tautastērpos. Piemēram, Andalūzijas vīrieši nēsā *calesera*, jaku ko nekad neuzvelk, bet nēsā uz viena pleca. Sievietes no Toledo nēsā apgleznotus kokvilnas svārkus ar ielocēm. Visā Spānijā vienkāršās tautas vidū dominē kokvilna kā pamatmateriāls apģērbam. Dažāda biežuma audums tiek izmantots gan vienkāršs, gan apdrukāts. Bagātie varēja atļauties velvetu un zīdu. Maragoti, kas dzīvo Astorgas kalnos, Leonas provincē, ir saglabājuši savu tērpu, kas stipri atšķiras no kaimiņiem. Viņi nēsā šauru jaku, kas viduklī tiek saturēta ar jostu un platus šortus. Vispildīgāk spāņu raksturīgākās īpašības – cēlumu un majestātiskumu - atspoguļojas Vecās Kastīlijas reģionā (Racinet, 2006, 494).

Spāņu kultūru gadsimtu gaitā ir ietekmējuši no Āfrikas atceļojušie mauri. Mūsdienās tik ļoti pazīstamie spāņu tērpi ar lielajiem volāniem parādījās salīdzinoši nesen un saistīti ar dejām. Spāņu sievietēm mežģīnes ir būtiskas. Pēc autores domām lakats ap pleciem ir viens no spāņu tautastērpa svarīgākajiem un raksturojošākajiem elementiem.

Armēnija ir Dienvidkaukāza valsts, kurā neskatoties uz apkārt valdošo musulmanismu, vadošā reliģija ir kristietība. Tā ir viena no senākajām kristiešu civilizācijām, kas gadsimtu gaitā ietekmējusies no daudzām kultūrām un atradās līdzās

leģendārajam Zīda ceļam. Ilgu laiku Armēnija atradās Persijas un Osmaņu impērijas sastāvā, līdz ar to šīs divas kultūras atstāja spēcīgu iespaidu arī uz armēņu apģērbu kultūru.

Džaneta Hārveja (*Janet Harvey*) raksta, ka kokvilna ir vispiemērotākais augu valsts izcelsmes materiāls konkrētās teritorijas klimatam. Gan augam piemēroto laikapstākļu dēļ, gan nēsāšanas. Līdz ar to lielākā daļa apģērbu tika šūti un darināti no kokvilnas. Taču tas nenozīmē, ka kokvilna ir vienīgais materiāls, ko izmantoja apģērbā. Plaši tika izmantota vilna, kā arī tie, kas varēja to atļauties izmantoja zīdu. Vilnas audums tika darināts no nelielu brūnsejas aitu jēlvilnas. Materiālu parasti krāsoja pirms tas tika noausts audumā. Nereti izmantoja dabīgo materiāla krāsojumu (Harvey, 2009, 46-61). Autore piebilst, ka krāsošanai pārsvarā izmantoja dabas materiālus, ko varēja brīvi iegūt. Taču bagātāki cilvēki, savu iespēju robežās, varēja atļauties spilgtās krāsas, ko importēja izmantojot netālu esošo Zīda ceļu. Armēņu vidū iecienīta krāsa bija melni zila, kā arī sarkana.

Simboli un motīvi vēsturiski dekorēja apģērbu un citus tekstila izstrādājumus. Izšuvumi bija prasmīgi darināti, smalki un sarežģīti. Dekoratīvi izšuvumi sevī ietvēra arī aizsardzības amuleta uzdevumu, tā raksta Hārveja (Harvey, 2009, 113-152). Autore piebilst, ka mūsdienās šie vēsturiskie motīvi ir saglabājušies. Taču ir manāma lielāka krievu kultūras ietekme.

Sievietes tērpās garos svārkos, kam pa virsu nēsāja pusgaru tuniku vai blūzi. Ap vidukli parasti apsēja rakstaini austu priekšauta paveidu. Sievietēm galvas bija apsegtas – tika nēsāta specifiska cepure, kurai pāri lika šalli. Izplatītas, līdzīgi kā pārējam reģionam, monētu rotas. Tās varēja būt apliktas ap kaklu vai piestiprinātas galvassegai. (Harvey, 2009, 62-112)

Somija - valsts Eiropas ziemeļos ar skaistu dabu. Somijas apģērba kultūra ir attīstījusies un pielāgojusies Ziemeļeiropas skarbajam klimatam un ģeogrāfiskajam stāvoklim.

Ildiko Lehtinens (*Ildiko Lehtinen*) un Pirkko Sihvons (*Pirkko Sihvo*) norāda, ka 17.gs un 18.gs jēdzienu *tautastērps* lietoja kā tērps, ko nēsāja vienkāršā tauta. Dižciltīgie un bagātie pielāgojās un sekoja Eiropas modes tendencēm. Tautai bija pienākums nesāt tradicionālos reģiona tērpus. 18.gs otrā pusē tautastērps attīstījās, izceļot dažādo Somijas daļu īpašās iezīmes. Šajā periodā uzsvars tika likts uz rokdarbiem un mājās radītajām precēm (Lehtinen, Sihvo, 2005, 275). Autore piebilst, ka šajā periodā notika rokdarbu uzplaukums un attīstība gan materiālos, gan tehnoloģijās un to pielietošanas iespējās.

19.gs sākumā, kad ierobežojumi attiecībā uz vienkāršās tautas apģērbu tika atcelti, cilvēki sāka sekot modei un ģērbšanās stils piedzīvoja lielas pārmaiņas. Pirmās pārmaiņas bija redzamas vīriešu apģērbā. Starp Rietumsomijas un Austrumsomijas iedzīvotāju tautastērpiem pastāvēja liela atšķirība. Rietumu daļā daudz ātrāk un pamanāmāk ienāca Eiropas kultūras, pārsvarā Zviedrijas, ietekme. (Lehtinen, Sihvo, 2005, 275). Autore piebilst, ka zviedru ietekme Somijas rietumos ir veidojusies vēsturiski un ilglaicīgi, līdz ar to saprotams, kādēļ tā bija tik liela. Pie tam šajā teritorijā procentuāli lielu daļu iedzīvotāju veidoja tieši zviedri.

Sarkans, zaļš, melns un balts bija dominējošās krāsas sievietes apģērbā 17.gs un 18.gs. Mājās austi strīpaini svārku audumi, kas imitēja pirktu vilnas audumu, kļuva arvien populārāki 18.gs otrajā pusē. Ar rokdarbu attīstību 19.gs sākumā, mājās austi audumi kļuva arvien populārāki un arvien lielāku nozīmi rakstu dizainā ieguva zilā krāsa (Lehtinen, Sihvo, 2005, 275). Pēc autores domām, lai gan zilā krāsa lielāku nozīmi ieguva tikai 19.gs sākumā, šī krāsa bija nozīmīga sāmu (lapu) tautastērpos jau krietni vien agrāk.

Rietumsomu svārki tika savilkti ar jostu uz vidukļa, kamēr karēļu (austrumsomu) svārki tika piešūti pie jostas lentas vai nēsāti kā sarafāns. Tradicionālie karēļu svārki bija svītraini vai rūtoti, darināti no vilnas, kas līdz 19.gs tika veidoti no diviem atsevišķiem audumu gabaliem un plecos tie tika sašūti kopā. Tādejādi veidojot sava veida sarafānu (Lehtinen, Sihvo, 2005, 275).

Autore norāda, ka somu tautastērpos dominējošais materiāls bija vilna, bet kokvilna parādījās retāk. Pamatā tika izmantotas dabā sastopamās krāsas, un sarkanā krāsa tika izmantota ļoti plaši.

Indija ir viena no krāšņākajām un kontrastainākajām kultūrām pasaulē. Tā veidojusies no indiešu pamatkultūras un citu kultūru saplūšanas un sajaukšanās. Ilgu laiku Indija bija Apvienotās Karalistes sastāvdaļa, tādēļ pēdējos gadsimtos lielu nozīmi ir spēlējusi Eiropas ietekme. Taču pirms tam Indijā dominēja orientālā kultūra, kas arī šobrīd ir valsts kultūras pamatā. Līdz ar to šeit valda austrumu un rietumu kultūras sajaukums, kā secina darba autore. Fillida Džeja (*Phyllida Jay*) raksta, ka mūsdienu Indijas modē divi skatījumi – modernais, inovatīvais un nemainīgi tradicionālais – tiek attīstīti un atbalstīti paralēli. Nereti indiešu modes dizaineri, ļauj šīm divām, it kā pretējām, idejām saplūst vienā (Jay, 2014, 9).

Auguste Racineta uzsver, ka Indijas kultūra savā zenītā bija 16.-17.gs, kad valdīja *Mogulu* dinastija. Ceļotāji esot dzejojuši slavas dziesmas ornamentiem bagātīgi rotātajam “pāva tronim”. A.Racineta arī raksta, ka valdnieku pavadošās sievietes nēsāja

smalku, neticami vieglu zīda plīvuru. Viņu plecgērbis tika darināts no vieglas, smalkas kokvilnas, kas tika ražota Dahā. Bikses bija no izšūta zīda. Zelta audums, kas bija apsiets ap vidukli, tika vests no Kašmiras ielejas. Dinastijas imperatori valkāja zelta un dārgakmeņiem rotātu galvas segu. Viņi nēsāja arī žaketi, kura bija ar īsām piedurknēm, papildināta ar apaļiem svārkjiem, kas bija ar daudz ielocēm. Zem svārkjiem tika nēsātas bikses, kas nereti darinātas no smalka velveta (Racinet, 2006, 128).

Indijā sievietes varēja bez ierobežojumiem doties ārpus mājas, lai apkārtējie novērtētu viņas sociālo stāvokli un noskaņojumu. Akcentam tika lietotas krāsas. Ja apģērbā dominēja sarkanais, tas nozīmēja, ka sieviete ir priecīga un laimīga, melns liecināja par bēdām, neveiksmi. Hindu sievietes apgleznoja savu ķermeni ar safrāna pulveri, matus iezieda ar valriekstu eļļu un sapina masīvā bizē. Katrai kastai ir ne tikai savas tiesības, bet ir arī noteiktas kostīma iezīmes (Racinet, 2006, 128).

Indijas mode ir attīstījusies un veidojusies cauri gadsimtiem. Sieviešu apģērbā tradicionālais tērps ir *sari*, 5-9 metrus garš taisnstūra audums, kurš aplikts specifiskā veidā. Jo turīgāka nēsātāja, jo audums greznāks un smalkāks. Džeja piemin, ka *sari* ir liela vēsturiskā nozīme – simbolizē nacionālo identitāti, visas Indijas māti (Jay, 2014, 252). Autore piebilst, ka atsevišķos reģionos manāma islāma ticības ietekme, kas apģērbā izpaužas garas tunikas un potīšu garuma bikšu nēsāšanā. Džeja raksta, ka rokdarbi vēl joprojām spēlē lielu lomu indiešu modē. Tie var būt grezni izšuvumi līgavu tērpos vai pašausts kokvilnas audums ikdienai. Šīs tehnikas ir pārņemtas no tradicionālā, vēsturiskā un piemērotas mūsdienu vajadzībām. Ar to palīdzību indiešu modes mākslinieki saglabā savu etnisko piederību un vēsturisko individualitāti (Jay, 2014, 67-70). Autore piekrīt Fillidai Džejai, ka šādi indieši saglabā savu individualitāti ar, ko sevi piesaka tālāk pasaulei.

Rumānija atrodas Eiropas Dienvidaustrumos pie Melnās jūras, starp Moldovu un Bulgāriju. Neskatoties uz to, ka šo valstu tērpu kultūrā un tradīcijās ir daudz kopīgā, Rumānijā ir krāšņi, tikai viņiem raksturīgi tērpi un to valkāšanas tradīcijas. Tāpēc autore izvēlējās šo kultūru apskatīt tuvāk.

Plašas cilvēku grupas, kas pieturas pie nacionālajām tradīcijām, nēsā tautastērpus visos savas dzīves svarīgajos notikumos un pasākumos - gan svētkos, gan ceremoniālos pasākumos, gan ikdienā. Tie tiek nēsāti no mazotnes līdz vecumdienām. Līdz ar to tautastērps sevī ietver praktisku pielietojumu un kultūras vērtības, kas pastiprinātas ar dažādiem simboliem. Tādējādi veidojas savdabīga komunikācija starp cilvēku grupām, paaudzēm un tradīciju pārmantošana (Bātcā, 2006, 5). Autore piebilst, ka Rumānija ir viena no retajām Eiropas valstīm, kur tautastērps ir tik nozīmīga ikdienas sastāvdaļa.

Maria Bātcā raksta, ka tautastērps spēlē lielu lomu sintēzē starp tautas, kas to radījusi, eksistenciālo un garīgo pasauli. Piemērots nēsāšanai vai nu ikdienai, vai svētkiem, jebkurš tautastērps izpauž metamorfozi starp personas vecumu, mentalitāti, kā arī kalpo kā atpazīšanas zīme (Bātcā, 2006, 229-231). Darba autore piekrīt, ka tautastērps atspoguļo nacionālo identitāti. Mūsdienās, kad viss saplūst un mainās, ir svarīgi saglabāt šo kultūras mantojumu, kas atspoguļo cilvēka identitāti.

Kur tieši slēpjas specifiskais un neatkārtojama tautas tērps? Mājas tekstila izstrādājums, kas izgatavots no vietējās lauksaimniecības nozares produktiem, piedod tautastērps stilistisku vienotību un dažādu tradicionālo elementu saglabāšanu (Bātcā, 2006, 19). Autore piebilst, ka par pamatmateriālu apģērbu veidošanā kalpo vilna, kokvilna un ļoti retos gadījumos arī zīds. Audumos nereti tiek ieaustas dzīvnieku spalvas, metāla pavedieni. Mūsdienās aizvien vairāk izmanto krāsainu zīdu un velvetu (Bātcā, 2006, 33-54).

Rumāņu tautastērpā nozīmīgs elements ir galvassega un svarīgs ir matu sakārtojums. Galvassegu veido matu sakārtojumu apvienojot ar dažādiem audumiem, papildinot ar dekoratīviem ornamentiem un aksesuāriem, kas to satur kopā (Bātcā, 2006, 33). Autore piebilst, ka šīs galvassegas ir greznas, sarežģītas un interesantas. Bieži vien šādu galvassegu izveide prasa ilgu laiku.

Sieviešu krekli ir tautastērpa pamat sastāvdaļa, ar dekoratīvām un dizainiskām variācijām. Tās nosaka tehnoloģiju pieejamības, un amatu meistarību, kā arī reģionālie ornamentu. Krekls ir saglabājis savu senatnīgo piegriezumu un ornamentus, tas visprecīzāk atspoguļo rumāņu etniskās tradīcijas un mentalitāti (Bātcā, 2006, 48). Tekstilizstrādājumi, kas atrodas virs sieviešu svārkjiem, satur daudz gabalus, kas sakārtoti pēc noteiktas shēmas. Tos mēdz saukt arī par papildinošajiem gabaliem, kas nosedz krekla apakšmalu un svārku augšmalu (Bātcā, 2006, 51). Autore piebilst, ka šie tekstila gabali nedaudz atgādina priekšautus un parasti ir grezni, rakstaini un smagnēji.

Lieli nozīmi sieviešu tautastērpos spēlē rotas. Arī M.Bātcā raksta, ka var tikai pabrīnīties, cik roku pieskārušās vērtīgajām monētām, kurās iegravēti kraukļi un iepriekšējo karaļu simboli, pirms tās savienotas kaklarotās. Dārglietas ir mainījušas savu nozīmi no maģiskos rituālos izmantojamām, līdz sociālā stāvokļa identitāti identificējošām mūsdienās. Tās norāda uz personas, kas tās nēsā, dzimumu, vecumu, sociālo stāvokli, dzīves gadījumu un civilo stāvokli (Bātcā, 2006, 55).

Apskatot skolēniem piedāvātās kultūras tuvāk, autore secināja, ka tās ir unikālākas un neatkārtojamas, kā autore bija sākotnēji domājusi. Katrai no šīm apģērbu kultūrām ir kāds elements, kas raksturo tikai viņu, taču tajā pašā laikā, ir vairāki līdzīgi faktori.

Visas no šīm apģērbu kultūrām ir devušas ieguldījumu kopējā pasaules kultūras mantojumā un aizguvušas elementus no apkārtējas pasaules. Autore nonāca pie secinājuma, ka ir jāpievērš lielāka uzmanība kultūras mantojuma saglabāšanai, taču nevajadzētu apstāties tikai pie saglabāšanas. Šī kultūras mantojuma pielāgošanai un pārņemšanai mūsdienā arī ir jāpievērš lielāka uzmanība. Apģērbs ir ideāls variants, kā nepazaudēt savas vēsturiskās saknes, kā parādīt savu viedokli un apbrīnu kultūrai un tajā pašā laikā nepazaudēt mūsdienīgo, aktuālo. Kā arī plecģērbs ir pietiekami sarežģīts, lai apgūtu šūšanas tehnisko pusi.

2.2. Plecģērba šūšanas tehnoloģija

Šajā apakšnodaļā autore apskata šūšanas tehnoloģijas, kas izmantotas darba procesā – ideja, modelis/piegriezums, piegrieztne, audums, detaļu piegriešana, izstrādājuma sadiegšana, pirmā uzlaikošana, darbs ar šujmašīnu, darbs ar overloku, aizdares iešūšana, otrā uzlaikošana, malu apstrāde/atšūšana, gludināšana.

Ideja ir sākums izstrādājuma izgatavošanā. Ir jāsaprot un jāizdomā, ko tieši vēlas redzēt gala rezultātā. Diplomdarba ietvaros autore ir uzstādījusi konkrētu uzdevumu, kurā par iedvesmas avotu tiek piedāvāts vienas tautas kultūras apģērbs.

Modelis, piegriezums ir katra personīga izvēle, taču ieteicams izvēlēties tādus, kas piestāv un ir atbilstošs idejai. “Ģērba modelis ir tā paraugs zīmējuma, fotogrāfijas vai gatava ģērba veidā.” (Kampuse, Marksa, 1998, 22). Šis posms ir starp ideju un piegrieztņi. Par pamatu ņem ideju, ko vēlas redzēt gala rezultātā un saliek kopā ar pieejamajām piegrieztņēm – meklē vidusceļu. “Piegriezums ir ģērba virsmas konstruktīvā detalizējuma veids” (Kampuse, Marksa, 1998, 20).

Piegrieztne ir pamats plecģērbam. Darba procesā tika izmantotas gatavas piegrieztnes, sauktas par komercpiegrieztņēm, no modes žurnāla “*Burda*”. *Burdas* gatavotās piegrieztnes ir vienas no populārākajām un plašāk izmantotajām rietumu pasaulē. Arī Lī Holahena savā grāmatā, kā vienu no variantiem piemin *Burdas* izstrādātās piegrieztnes (Holahena, 2011, 20), Tā kā pētījuma bāzē *Burdas* piegrieztnes ir pieejamas plašā izvēlē, autore piedāvāja tās izmantot noteiktā uzdevuma izpildei.

Pirms piegrieztnes izņemšanas noteikti ir jānoņem auguma mēri, lai varētu noteikt izmēru. Lī Holahena raksta, ka nevajag paļauties uz veikalā nopērkamo apģērbu izmēriem, jo katrai firmai tie atšķiras. Arī komercpiegrieztņēm tie ir atšķirīgi. Izmērus palīdz noteikt tabula, kurā konkrētiem auguma mēriem dots attiecīgais izmērs (Holahena, 2011, 20-22). Autore piebilst, ka plecģērbiem nepieciešamie izmēri ir krūšu

apkārtmērs, vidukļa apkārtmērs, gurnu apkārtmērs. Iepriekš apgūto iemaņu atkārtšanai, tika noņemti arī citi mēri. Atbilstoši iegūtajiem rezultātiem tika izņemtas piegrieztnes. Grāmatā “Šūšana: izsmeļoša rokasgrāmata šūšanā” (2005) tiek aprakstīts, ka ja uz komercpiegrieztnes lapas ir vairākas piegrieztnes, kas pārklājas, tad izmanto caurspīdīgu papīru un pārzīmē nepieciešamās detaļas. Autore piebilst, ka visbiežāk izmanto speciālu piegrieztņu papīru, taču var izmantot arī citus caurspīdīgus papīrus, piemēram cepam papīru.

Audums un tā sagatavošana. Būtiski ir izvēlēties audumu atbilstošu iecerei un piegriezumam. Ja tiks izvēlēts neatbilstošs audums, izstrādājums nekritīs kā paredzēts un labi neizskatīsies. Džūdija Britena “Mazā rokdarbu enciklopēdija” (1999) rakstīja, ja izstrādājumā paredzēti krokojumi, tad auduma kritumu būtu jāpārbauda. Papildus darba autore norāda, ka audumam jābūt patīkamam pieskārienam. Izvēloties audumu, ir jāpievērš uzmanība krāsai, tonim. Plecģērbu šujot, ir svarīgi, lai auduma tonis piestāvētu. Svarīga ir arī paša auduma sagatavošana, jo, pēc mazgāšanas tas var sarauties un izstrādājums vairs nebūs nēsājams. Agra Kampuse un Maija Marksa “Mājturība šūšana” (1997) atzīmēja, ka audumu vajadzētu samitrināt un izgludināt. Savukārt, autores ieskatā audums būtu jāizmazgā. Pirms piegrieztņu izvietošanas vajadzētu audumu pārlocīt uz pusēm, ar kreiso pusi uz augšu, un izgludināt. “Kreisā puse” ir tā auduma puse, kura, kad izstrādājums ir pabeigts, nav paredzēta eksponēšanai” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012,391).

Detaļu piegriešana ir atbildīgs un rūpīgs process. Ir jāseko līdzi vai visas detaļas ir atbilstošajā skaitā, vai ievērotas locījumu vietas un diegu virzieni - “Slīpais diegs – 45° leņķī uz auduma uzvilkta līnija, kura atrodas starp velkiem un audiem. Izstrādājums no slīpajā diegā piegriezta auduma ir ar labu kritumu.” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012,392) vai “Taisnais diegs – diegi, kuri austā audumā stateniski ir paralēli velkiem vai gareniski – atrodas 90° leņķī pret audiem.” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012,393). Ir iespējams, ka detaļai nav svarīgs diegu virziens, tad ieteicams ievērot vispārējo virzienu, piebilst autore. Piegrieztnes izvieto uz auduma kreisās puses un ir jāpievērš uzmanība eģei, lai tā netiktu iekļauta nevienā detaļā. “Eģe – blīva izturīga mala, ko veido velki.” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012, 391). Nepieciešams izvietot visas piegrieztnes detaļas uz auduma, atstājot vietu vīļu tiesām, Tās piesprauž pie auduma ar kniepatatām un tad ar drēbnieka krītu, izmantojot lineālu, apvelk un iezīmē visas piegrieztņē norādītās atzīmes. Apvelkot piegrieztņu detaļas, uzreiz ieteicams iekļaut vīļu tiesu, piebilst autore. Džūdija Britena “Mazā rokdarbu enciklopēdija” (1999) rakstīja, ka pirms piegriešanas ir jāpārbauda, vai viss ir kārtībā, un jāpiegriež uz līdzenas virsmas.

Izstrādājuma sadiegšana tiek veikta ar roku. “Sadiegšana – divu vai vairāku detaļu pagaidu savienošana ar taisniem dūrieniem.” (Holahena, 2011, 141). Plecģērbs tiek diegts pa vīlēm, kur vēlāk paredzēts šūt ar šujmašīnu. “Vīle – šuve, kas savieno divas vai vairākas auduma, adījuma, tamborējuma u.c. kārstas.” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012,393). Autore uzsver, ka plecģērbs tiek sadiegts, lai varētu veikt pirmo uzlaikošanu, un, ja jāveic korekcijas, vieglāk būtu izārdīt, kā arī ar šujmašīnu varētu šūt precīzāk.

Pirmā uzlaikošana, korekciju veikšana notiek, kad izstrādājuma galvenās vīles ir sadiegtas. Šajā procesā tiek veiktas izmaiņas izstrādājumā, lai tas atbilstu konkrētās personas figūrai. Procesā piedalās divas personas – viena, kura nēsās plecģērbu un otra, kura atzīmēs vietas, kur jāveic labojumi. Autore piebilst, ka sevi nekad nemēra un neatzīmē izmaiņu vietas. Ja nav palīga, kā aizstājēju var izmantot atbilstošo proporciju manekenu. “Manekens – no koka, plastmasas vai citiem materiāliem darināts cilvēka ķermeņa atveidojums, ko izmanto ģērba šūšanas procesā.” (L.Holahena, 2011, 141).

Šūšana ar šujmašīnu sastāda lielu daļu no plecģērba izgatavošanas. Šujmašīnas tehniskais stāvoklis, materiālu izvēle un vīļu izvēle ir ļoti svarīga, lai izstrādājums gala rezultātā labi izskatītos un nēsātos. Pārsvarā izstrādājuma sašūšanai izmanto vienkāršo vīli. Lorna Naita min, ka tas ir universālākais un vieglākais divu auduma detaļu savienošanas veids. Autore piekrīt un uzskata, ka šo vīli var izmantot gandrīz jebkurā situācijā, lai sastiprinātu divas plecģērba detaļas. Plakanvīle ir vīle, ko var izmantot, ja nepieciešama lielāka izturība. Lorna Naita “Šūšana un izšūšana rokasgrāmata” (2011) rakstīja, ka šo vīli var izmantot no abām pusēm valkājamos apģērbos, sporta tērpu, vīriešu ģērbu un citu izstrādājumu, kam nepieciešama izturība, šūšanā. Autore uzskata, ka vīļu izvēle ir atkarīga no plecģērba, auduma un tā izmantošanas mērķa. Šujot izstrādājumu liela uzmanība jāpievērš, vai visas paredzētās iešuves ir nošūtas. “Iešuves – audumā iešūtas krokas ar smailu galu, kas nepieciešamas, lai atbilstoši augumam veidotu ģērbu.” (Smita, 2011,391).

Malu **apstrāde ar overloku** parasti tiek veikta pēc plecģērba galveno vīļu sašūšanas ar šujmašīnu. Atsevišķos gadījumos, atkarībā no auduma un piegriezuma sarežģītības, malas apstrādā pirms sadiegšanas. “Overloks – šujmašīna, kura auduma vīles vienlaikus sašuj, apstrādā un nogriež. Ar overloku apstrādātās vīles piešķir apģērbam profesionāli pabeigta darba izskatu.” (Holahena, 2011, 141). Autore piebilst, lai nesabojātu izstrādājumu, darbā ar overloku ir jābūt uzmanīgam un precīzam.

Aizdares iešūšana ir atbildīgs process, lai plecģērbs neizskatītos nekārtīgs un paviršs. Aizdares veids ir atkarīgs no plecģērba piegriezuma un nēsāšanas mērķa. Tas

var būt visu veidu rāvējslēdzējs, pogas, spiedpogas, āķīši, lentītes u.c. Plecģērbs var būt veidots bez speciālas aizdares. Populārākā aizdare, šujot plecģērbu, kas sniedzas pāri gurniem, ir slēptais rāvējslēdzējs. Lorna Naita “Šūšana un izšūšana rokasgrāmata” (2011) rakstīja, ka šāds prasmīgi iešūts rāvējslēdzējs praktiski nav redzams no labās puses. Autore uzskata, ka lai to veiktu, šujmašīnai jānomaina pēdiņa uz šim mērķim paredzēto. Pēdiņu mainīt ir nepieciešams, jo tas atvieglo šūšanas procesu un gala rezultāts izskatās kvalitatīvāks. Lentīšu vai pogu aizdari biežāk izmanto plecģērbos, kas nesniedzas pāri gurniem.

Otrā uzlaikošana, korekcijas – tiek veikta pēc plecģērba sašūšanas un malu apstrādes ar overloku, aizdares iešūšanas. Lai gan šo uzlaikošanu sauc par otro, tā var tikt atkārtota vairākas reizes. Šī uzlaikošana vienlaikus ir pārbaude, kas var norādīt uz nepieciešamību veikt labojumus.

Malu apstrāde – atšūšana tiek veikta, lai izstrādājums iegūtu pabeigtību. To var veikt gan ar šujmašīnu, gan ar roku. Ja malas atšuj ar roku, izmantojot veiklo dūrienu, tad labajā pusē nav redzama vīle. Taču šis paņēmiens ne vienmēr ir piemērots un pietiekami izturīgs. Izmantojot šujmašīnu, vīle ir redzama, taču šuvums būs izturīgāks. Mūsdienu šujmašīnas piedāvā arī dekoratīvos dūrienus. Roces un piedurkņu apakšmalas visbiežāk vienreiz ieloka un nošuj. Apakšmalai ir vairāki veidi kā to apstrādāt. Populārākie ir vienreizējā vai dubultā ielocīšana. Kakles daļā nereti ir apkakle. Gadījumos, kad ir tikai kakles daļa, var izmantot ielocīšanu. Var izmantot arī slīpā diegā piegrieztu lentu, ko sauc pa iemalojumu. Lorna Naita “Šūšana un izšūšana rokasgrāmata” (2011) rakstīja, ka šāds variants ir piemērots liektām līnijām un stūru apstrādei. Vienlaikus tas darbojas arī kā dekoratīvs elements.

Gludināšana tiek veikta gan izstrādājuma šūšanas procesā, gan nobeiguma fāzē, kad plecģērbs ir pabeigts. Kārtīgi un atbilstoši izgludināts plecģērbs izskatās profesionālāk un rada labāku iespaidu par tā nēsātāju. Gludinot izstrādājumu, liela uzmanība ir jāpievērš vīļu un šuvju nolocīšanās virzieniem, kā arī liektajām līnijām un redzamajām malām. Pirms gludināšanas jāpārbauda, vai gludeklī ir ūdens tvaikam un vai pats gludeklis nav par karstu.

Autore secina, ka skolēniem ir nepieciešams apgūt pamatus plecģērba šūšanā, pievēršot uzmanību darba procesa vienkāršošanai un cik praktisks ir rezultāts. Autore pie šāda secinājuma nonāca ņemot vērā skolēnu iespējamo pieredzi šūšanas procesā un konkrēto vecumposmu. Īpaša uzmanība jāpievērš darbam ar tehniku - drošības ziņā un darba kvalitātes. Tāpat uzmanība jāpievērš darba sākumposmam – idejai. Ir svarīgi, lai skolēns jau sākumā saprot kādu rezultātu vēlas ieraudzīt beigās.

2.3. Citu tekstiltehniku izmantošanas iespējas plecģerba šūšanā

Skolēniem veidojot savu izstrādājumu ir jāizvēlas otra tehnika, kas jāiesaista darbā. Šī tehnika ir pēc brīvas izvēles un tā var būt iepriekš apgūta vai jauna, ja skolēns vēlas to apgūt. Turpmāk tiks apskatītas dažas no iespējamām tehnikām – auduma batika, izšūšana, tamborēšana, aplikācija - kuras tiks piedāvātas skolēniem.

Auduma batika. Tā ir viena no izplatītākajām tekstiltehnoloģijām un tai ir daudz variāciju. Simona Klarka (Simon Clark) raksta, ka auduma apdruka piedāvā neizmērojamu rakstu un krāsu variāciju, kas balstīta uz iztēli un radošumu, kopš 2000 gadu senas pagātnes, kad pirmo reizi tā tika pielietota. Klarka arī piemin, ka mūsdienās tā ir ļoti radoša un vienmēr attīstībā esoša tekstiltehnoloģija (Clark, 2011, 37). Viens no variantiem ir zīda apgleznošana. Šis nosaukums sevī neietver tikai un vienīgi zīda apgleznošanu, bet šifona, plānas kokvilnas un citu plānu materiālu apgleznošanu. Vienīgais nosacījums ir auduma spēja uzsūkt zīda krāsu. “Zīda apgleznošana ir cēlusies kā batikošanas paveids jau vairākus gadsimtus pirms mūsu ēras. Īpaša vieta zīda apgleznošanā ir gutaperčas lietošanai jeb dabiskajiem sveķiem, kuri tika iegūti Indonēzijas salās. Mūsdienās sveķus jeb vasku bieži vien aizstāj ar dažādu speciālo kontūrkrāsu lietošanu, lai iegūtu izteiktākus atdalītus laukumus un nebūtu jānoņem vasks no auduma” (Kalniņa, 178). Autore sagatavoja mācību uzskates materiālu, lai skolēniem būtu vieglāk izprast tekstiltehniku [skat. 3.pielik., 2.5.att.]. Mūsdienās, kontūrkrāsām ir pieejama plaša krāsu izvēle. “Zīda apgleznošanu ar vaska palīdzību sauc par karsto batiku (jo vaskam uzklāšanas laikā jābūt karstam), apgleznošanu ar speciāliem sveķiem vai to uzlabotiem variantiem sauc par franču Serti tehniku, savukārt, lietojot kontūrkrāsas, tiek veikta aukstā batika. Pastāv arī vienkārša gleznošana, izmantojot bāzes līdzekli jeb praimēšanu, un akvarelgleznošana, pludinot krāsas bez kontūrām.” (Kalniņa, 178). Cits batikas veids ir nosējuma tehnika. Autore piemin, ka šai tehnikai mūsdienās, ir pieejamas dažādas krāsas no vairākām firmām. Var būt gan sildāmās krāsas, gan lietojamas tā pat, bez sildīšanas. Autore uzskata, ka arī pašai nosiešanai un locīšanai ir vairāki varianti. Autore skolēniem piedāvās arī auduma apdruku, izmantojot šablonu [skat. 3.pielik., 2.6.att.]. Salīdzinoši vienkāršs tekstiltehnikas veids, taču ar efektīvu rezultātu. Advancētāks variants ir sietspiedes izmantošana. Klarka “Textile design” (2011) rakstīja, ka šo tehnoloģiju izmanto daudzi modes mākslinieki. Autore piemin, ka sietspiede var būt gan ar roku lietojama, gan rūpnieciski izmantojama. Lielāka vērtība ir auduma apdrukai, kas veidota ar roku.

Cits variants ir **izšūšana**. “Par izšūšanu sauc gatava auduma izgreznošanu ar dekoratīviem dūrieniem. Šai mākslai ir sena un ļoti interesanta vēsture. Kopš Romas impērijas laikiem Vidējo Austrumu bagātīgās krāsu gammas un greznie izšuvumi pazīstami arī Eiropā.” (Gandertone, 1999, 10). Savukārt L.Kalniņa “Rokdarbi. Lielā rokasgrāmata” rakstīja, ka izšūšana ir ļoti sens rokdarbu veids, kura pamatā ir dekoratīva virsmas daļēja vai pilnīga noklāšana ar dažādu materiālu un krāsu pavedieniem, izmantojot šujamo adatu vai šujmašīnu. “Krāšņi izšuvumi senatnē bija bagātības pazīme. Karaļu un imperatoru tērpī vienmēr bijuši greznoti zelta un sudraba pavedieniem, izšūti ar vissmalkākajiem zīdiem, rotāti ar pērlēm un dārgakmeņiem kā viņu varas simboliem.” (Gandertone, 1999, 10). Autore piebilst, ka izšuvumi var tikt veidoti atbilstoši izvēlētajam stilam – tas var būt sarežģīts un smalks raksts, vai masīvas, stilizētas līnijas. “Pašreizējā audumu un diegu daudzveidība iedvesmo iztēli, tos var izmantot savdabīgu un interesantu izšuvumu veidošanai.” (Gandertone, 1999, 12). Skolēniem tiek piedāvāts ne tikai izšūšana ar šujamo adatu, bet skolā ir pieejama izšujamā šujmašīna “*BERNINA B 560*”. Šujmašīnā jau ir pieejami dažādi motīvi, kurus skolēni var izmantot savā izstrādājumā. Autore ir izveidojusi uzskates materiālu [skat. 3.pielik., 2.8.att.]. Izšūt tiek piedāvāts arī ar parasto šujmašīnu, kas ir nedaudz sarežģītāks process sākuma posmā. “Izšūšana ar šujmašīnu ir novatoriska, ātri veicama nodarbe, kas kļūst aizvien populārāka. Bez parastās vīļu sašūšanas šujmašīnas vienmēr izmantotas arī dekoratīvu efektu radīšanai, bet šujmašīnas ar zigzag dūrienu dod visplašākās iespējas radošam darbam.” (Gandertone, 1999, 28). Autore piebilst, ka mūsdienās, jaunākās paaudzes šujmašīnām parādās arvien vairāk dekoratīvu dūrienu un iespējas. Taču, lai šīs iespējas izmantotu, ir jāliek lietā katra individuālā iztēle. Autore izveidoja uzskates materiālu “zelta izšuvumiem” ar šujmašīnu [skat. 3.pielik., 2.7.att.].

Arī **tamborēšanu** var iesaistīt izstrādājumā. Īpaši pateicīga ir mežģīņu vai dekoratīvu ziedu tamborēšana. “Tamborēšanas pamatā ir pīnīšu veidošana, kas ļoti noder dažādu īpaši smalku un filigrānu mežģīņu veidošanā.” (Kalniņa, 30.lpp). Savukārt Lusinda Gandertone raksta, ka pārsteidzoši daudz dažādu tamborētu rokdarbu, sākot ar vienkāršām cepurēm un beidzot ar smalkām mežģīnēm, var izgatavot, lietojot tikai diegu un tamboradatu. Tamborēšanā var izmantot tradicionālo īrisa diegu, bet ir iespējams darināt izstrādājumus arī no citiem materiāliem – metāla stieplē ietamborētas pērles, no džutas notamborēta josta u.t.t. (Gandertone, 1999, 192). Autore piebilst, ka materiāla izvēle ir atkarīga no katra personīgās iztēles un iedvesmas. “Pat ievērojami modes dizaineri izmanto tamborējumu daudzpusību, un tamborēti apģērbi tiek iekļauti daudzās kolekcijās. No stabiņiem, tos dažādi kombinējot, kā arī izmantojot

netradicionālus materiālus, piemēram, rafiju vai auduma strēmelītes, iespējams radīt neparastus, interesantus darbiņus.” (Gandertone, 1999, 192). Autore piebilst, ka tamborēšana ir ļoti daudzpusīga tekstiltehnika un viegli pielāgojama iecerētajam izstrādājumam. “Arī tamborēt, tāpat kā adīt, var gan kārtas uz priekšu un atpakaļ, gan pa apli, veidojot vai nu apaļus gludus izstrādājumus, kā galda sedziņas, vai cauruļveida, kā, piemēram, cimds un cepures.” (Kalniņa, 30.lpp). Autore piebilst, ka kādā veidā tiek pielietota tamborēšana iecerētajā izstrādājumā, ir atkarīgs no katra izvēles un izdomas. Autore ir izveidojusi mācību uzskates materiālu tamborētam ziedu motīvam [skat. 3.pielik., 2.9.att.]. Var lietot smalkus materiālus, kas veidos filigrānu akcentu, taču var izvēlēties arī rupjus, biezus materiālus, kas piedos smagnējāku noskaņu izstrādājumam.

“Aplikācijas. No franču valodas vārds “appliquer”, kas nozīmē – uzlikt. Aplikācija ir sena auduma rotāšanas metode, kad no viena auduma piegrieztus elementus piešuj vai ielīmē pie pamatauduma. Tradicionāli aplikācijas piešuj ar roku dūrieniem, taču to var veikt arī ar šujmašīnu.” (Gardone, Hārdinga, Vensa, 2012, 390). Autore ir izveidojusi mācību uzskates materiālu ar roku uzšūtai aplikācijai [skat. 3.pielik., 2.10.att.]. Šī ir cita tekstiltehnika, kas plaši tiek izmantota mūsdienās. “Aplikācijas ir viena auduma gabala uzšūšana uz cita auduma. Taču šī auduma uzšūšana var notikt ļoti dažādos veidos. Tā var būt tīri funkcionāla vai smalki dekoratīva.” (Gandertone, 1999, 123). Autore piebilst, ka aplikācijas var būt arī funkcionālā un dekoratīvā apvienojums. “Aplikācijas vai aplikāciju rokdarbi ir māka radīt dekoratīvas kompozīcijas, uzšujot dažādas formas sagrieztus auduma gabalus uz pamatauduma.” (Gandertone, 1999, 124). Autore piemin, ka mūsdienās, ir nopērkamas jau gatavas aplikācijas, ko piešuj. Ne vienmēr tās ir no auduma. “Aplikācijām lieto spilgtus un reljefus motīvus, kas rada spēcīgu vizuālu iespaidu.” (Gandertone, 1999, 124). Autore min, lai veidotu efektīvu aplikāciju, var izmantot gan vienkāršainus audumus, gan apdrukātus un apgleznotus. Autore ir izveidojusi mācību uzskates materiālu printētai un ar šujmašīnu uzšūtai aplikācijai [skat. 3.pielik., 2.11.att.]. Autore piebilst, ka aplikāciju var papildināt ar dekoratīviem elementiem – pērlītēm, pogām un citiem. “Pēc tam, kad aplikācijās sāka pielietot no apdrukāta auduma izgrieztus motīvus, nākamais solis bija mežģīņu motīvu izmantošana.” (Gandertone, 1999, 125). Darba autore piebilst, ka mežģīņu aplikācijai var izmantot arī pašu gatavotas mežģīnes, ko pēc tam uzšūt uz pamatauduma.

Autore piemin, ka skolēni var izvēlēties arī citas izvēles tehnikas, ka šie ir tikai daži no iespējamiem variantiem. Viens no autores mērķiem ir veicināt skolēnos radošās domāšanas un pašizaugsmes attīstību.

3. TEMATISKĀ PLĀNA IZVEIDE MĀCĪBU TĒMAI “PLECĢĒRBU ŠŪŠANA”

Autore izveidoja tematisko plānu devītās klases skolēniem mācību tēmai “Plecģērba šūšana”, balstoties uz Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumiem Nr.468 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” (turpmāk – noteikumi Nr.468) un Valsts izglītības satura centra 2005.gadā izdoto pamatizglītības mācību priekšmeta programmas paraugu “Mājturība un tehnoloģijas 5.–9.klasei ar izvēli tekstila tehnoloģijās” (turpmāk – programma), kas ar labojumiem atkārtoti izdots 2010.gadā.

3.1. Normatīvo dokumentu izpēte

Saskaņā ar noteikumu Nr.468 2.punktu pamatizglītības programmu galvenie mērķi ir nodrošināt izglītojamo ar sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamajām pamatzināšanām un pamatprasmēm, veicināt izglītojamā harmonisku veidošanos un attīstību un sekmēt izglītojamā atbildīgu attieksmi pret sevi, ģimeni, sabiedrību, vidi un valsti. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014) Pēc autores domām izvēlētais mācību uzdevums sniegs skolēniem pietiekamu priekšstatu par plecģērbi un tā sasaisti ar citu tautu kultūras elementiem, tādejādi veicinot skolēnu attieksmi pret mūsdienu kultūrvidi un kultūras mantojumu.

Līdz ar to dotais mācību uzdevums nodrošinās iespēju skolēniem gūt vispārēju priekšstatu par attiecīgo kultūru, kā arī sekmēs iespēju gūt pieredzi radošā darbībā, kas saskan ar noteikumu Nr.468 3.5. un 3.6.apakšpunktā izvirzītajiem pamatizglītības programmu galvenajiem uzdevumiem. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014)

Noteikumiem Nr.468 19.pielikumā “Mājturība un tehnoloģijas. Mācību priekšmeta standarts 1.-9.klasei” 1.punktā uzsvērts, ka, īstenojot pamatizglītības standartu "Mājturība un tehnoloģijas", izglītojamam vismaz 75 % no mācību procesam atvēlētā laika jāvelta prasmju apguvei un praktiskas darbības pieredzes veidošanai. Izstrādātā mācību uzdevuma īstenošanai 14 dubultstundas tiks atvēlētas iepriekšējo zināšanu un praktisko prasmju atkārtotai un jaunu iegūšanai, kas tiks nostiprinātas, veidojot jaunu praktiskas darbības pieredzi. Mācību priekšmeta "Mājturība un tehnoloģijas" mērķis ir veicināt izglītojamā praktiskās rīcības un sociālās sadarbības prasmju attīstību, radoši iesaistot tehnoloģiskos procesus. Izvirzītā mērķa sasniegšanai, ievērojot Programmas sniegtos ieteikumus, tiks apvienota tradicionālā šūšana,

izmantojot šujmašīnu, ar citām tehnikām, piemēram, batikošanu, audumu apdruku, izšūšanu ar pērlītēm u.c. Tādejādi skolēniem tiks dota iespēja praktiskajā darbībā veidot un radoši lietot dažādu materiālu apstrādes un izstrādājumu darināšanas prasmes, vienlaikus gūstot izpratni par tehnoloģiskā procesa norisi, kā arī attīstīt pašapziņu un izkopt individualitāti, gūt radošas darbības un personības pašizpaušmes pieredzi, kā tas izriet no noteikumu Nr.468 19.pielikuma 6.punktā noteiktā. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014)

Autores izstrādātais mācību uzdevums izvirzīts, pamatojoties uz noteikumu Nr.468 19.pielikuma 7.4., 8.1., 8.3., 9.2. un 9.4.apakšpunktos noteiktā mācību priekšmeta obligātā satura, kā arī, ņemot vērā programmu. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014)

Darba autore uzskata, ka izvirzītais uzdevums atbilst noteikumu Nr.468 19.pielikuma VI. nodaļā "Pamatprasības mācību priekšmeta apguvei, beidzot 9.klasi" noteiktajām pamatprasībām un sniegs zināšanas un izpratni par materiālās un garīgās kultūras vienotību, iepazīstot etnogrāfiju, amatniecību, lietišķo mākslu, par materiālu izvēli, to piemērotību no ekonomiskā, ekoloģiskā un praktiskās lietošanas aspekta. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014) Ar darba autores palīdzību skolēni tiks iepazīstināti ar citu kultūru etnogrāfiju, tautas mākslu, amatniecību, profesionālo mākslu, dabu, izmantojot dažādus ierosmes avotus. Vienlaikus skolēniem tiks dots uzdevums sagatavot priekšmeta izgatavošanai nepieciešamo skici, tehnisko zīmējumu, pielāgot standarta piegrieztnes saviem mēriem, veikt darbības tradicionālajā tekstiltehnikā – šūšanā, kas atbilstoši programmai ir arī viena no standarta pamatprasībām mācību satura apguvei 7.–9. klasē noteiktajām tehnoloģijām, kas papildinātas ar jaunām iemaņām citā tehnikā pēc skolēna izvēles, kā arī noslēgumā prezentēt gatavo izstrādājumu – plecgērbu. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014)

Mācību process tiks organizēts tā, lai skolēniem būtu iespēja patstāvīgi meklēt un atrast un pamatot izvēlēto tehnisko risinājumu, strādāt komandā (pāros), veidot radošas darbības pieredzi, novērtēt savu un citu darbu un tā rezultātus.

Darba autores ieskatā mācību uzdevuma noslēgumā skolēni varēs novērtēt etnogrāfijas, amatniecības, lietišķi dekoratīvās mākslas (dizaina) nozīmi kā tautas kultūras mantojuma sastāvdaļu un vērtību, kas var bagātināt daudz kultūru sabiedrību Latvijā un pasaulē. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014)

3.2. Mācību metožu atlase

Lai autore varētu aprobēt atlasīto mācību saturu ir nepieciešamas mācību metodes ar kuru palīdzību tiks sasniegts mērķis. Inta Māra Rubana savā grāmatā “Mācīties darot” (2004) rakstīja, ka metode atsevišķos gadījumos mēdz saplūst ar mācību darba formu. “Mācību metode ir skolēna un skolotāja didaktiskas sadarbības paņēmieni sistēma skolēnu zināšanu un prasmju veidošanai un izziņas spēju attīstīšanai.” (Zelmenis, 2000,111). Turpmākajā tekstā autore apskatīs mācību metodes, kas pēc autores domām ir visefektīvākās un nepieciešamas, lai sasniegtu izvirzīto mērķi.

Stāstījums. Voldemārs Zelmenis “Pedagoģijas pamati” (2000) rakstīja, ka stāstījums ir vienas personas īsāks vai garāks monologs. Stāstījuma garums ir atkarīgs no dažādiem apstākļiem, taču skolā to izmanto gandrīz katrā mācību stundā. Stāstījumā nereti ietver skaidrojumu, kas ir nepieciešams, lai izprastu iegūto informāciju.

Autore stāstījumu plāno izmantot katrā mācību stundā. Pārsvārā stāstījums būs salīdzinoši īss, jo notiks mācību stundas ievadā un brīžos, kad autore informēs skolēnus par darāmo.

“**Lekcija** ir tipiska formāla informācijas nodošana, kuras laikā klausītājs var klausīties, izprast saturu, vērot lekcijas lasīšanas procedūru, veidot savus pierakstus.” (Rubana, 2004, 73). Autore piebilst, ka lekcija ir stāstījuma paveids.

Lekcija tiks izmantota ievadstundā, kad skolēni tiks informēti par paredzēto uzdevumu. Lekcijas laikā kā uzskate tiks lietota *PowerPoint* prezentācija.

Demonstrējums. “Demonstrēšana – mācīšanas paņemiens, ko īsteno, rādot uzskates līdzekļus, mācību eksperimentus, tos vērojot un skaidrojot, t.i., izmantojot skolotāja, skolēna vai citas personas dzīvo vārdu. Demonstrēšana nodrošina apgūstamā priekšmeta, objekta, parādības dzīvo vērojumu, tādējādi sekmējot attiecīgā mācību satura labāku izpratni un apgūšanu.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 35).

Šo metodi autore izmantos gandrīz katrā mācību stundā, kas saistīta ar praktisko darbību. Piemērs, skolēniem tiks nodemonstrēts kā jālieto overloks – kur un kā jātur plecgērbis, no kā jāuzmanās u.c.

Pāru darbs ir metode, kurā iesaistītas divas personas. Autore uzskata, ka šai metodei var būt verbāla, rakstiska vai praktiska forma, kuras ietvaros divi cilvēki sadarbojas un kopīgi atrisina uzdoto uzdevumu.

Autore šo metodi izmantos divas reizes mācību procesa laikā – pirmajā un otrajā uzlaikošanā.

“**Dialogs** – divu cilvēku (vai divu pušu) saskarsmes veids, saruna; sarunas formā sarakstīts literārs sacerējums. Visas mūsdienu mācību metožu klasifikācijas nepieciešamā kārtā ietver dialogu starp skolotāju un skolēniem un skolēniem savā starpā.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 36). Savukārt Voldemārs Zelmenis “Pedagoģijas pamati” (2000) rakstīja, ka dialogs mācībās izpaužas divējādi:

1. kā skolotāja saruna ar klasi par stundas tematisko saturu un
2. kā skolotāja saruna ar izsaukto skolēnu, pārbaudot mājā sagatavoto uzdevumu.

Autore savā pedagoģiskajā darbībā izmantos Voldemāra Zelmeņa pieminēto pirmo variantu – skolotāja saruna ar klasi par stundas tematisko saturu. Piemērs, ievadstunda pēc tam, kad autore būs beigusi lekcijas daļu, skolēni tiks iesaistīti dialogā par dzirdēto.

Jautājumi un atbildes. “Jautājums – izteikums ar ko vēršas pie, kāda, lai ko uzzinātu un noskaidrotu.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 78). Un “Atbilde – izsacījums, paziņojums (arī rakstveidā), ko izraisa jautājums vai cits izsacījums; mājas uzdevuma atstāstījums (skolā); stāstījums pēc pedagoga jautājuma.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 18). Šo metodi var pieskaitīt ka dialoga apakšformu.

Šī metode tiks izmantota pēdējā mācību stundā. Autore vai skolēna klasesbiedri uzdos jautājumus skolēna darba prezentācijas beigās. Jautājumi, ko autore uzdos - Kuras kultūras tautastērpi iedvesmoja plečģērba tapšanu? Kuras detaļas izmantoja no izvēlētās kultūras tautastērpiem? Kāda tika izvēlēta otrā tehnika? Kas izdevās? Kur vēl būtu jāpiestrādā?

Praktiskais darbs. V.Zelmenis “Pedagoģijas pamati” (2000) rakstīja, ka šī ir vispopulārākā un visraksturīgākā praktisko metožu forma. Zelmenis “Pedagoģijas pamati” (2000) arī rakstīja, ka šo darbu tuvākais mērķis ir radīt kādu materiālo vērtību, bet tālākais (didaktiskais) – apgūt ražošanas darba elementārās prasmes un iemaņas, kas būtu nepieciešamas katra turpmākajā dzīvē.

Sākot ar trešo mācību stundu līdz priekšpēdējai ieskaitot, šī mācību metode būs dominējošā un sastādīs lielāko daļu darbības veidu mācību stundās.

“**Analīze** – pētīšanas metode, kuras pamatā ir domāšanas darbība, kas loģiskas abstrakcijas ceļā sadala ideālo vai materiālo objektu sastāvdaļās, pēta katru no tām atsevišķi, nosaka sastāvu, konstatē līdzīgo un atšķirīgo, izzina cēloņus utt. Analīze notiek ciešā saistībā ar sintēzi, jo izzīņas procesā jēdzienu sadalīšana un apvienošana

norisinās savstarpējā mijiedarbībā.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 12). Nereti analizē tiek ietverta pašanalīze. “Pašanalīze – kompleksa savas rīcības, darbības, uzskatu, spēju, rakstura novērtēšana un analīze, lai izzinātu un izprastu sevi, apzinātu un pilnveidotu rakstura īpašības, atklātu sevi ka pašvērtību.” (Beļickis, Blūma, Koķe, Markus, Skujiņa, Šalme, 2000, 122).

Analīze ir mācību metode, kas tiks izmantota pēdējā mācību stundā skolēnu darbu prezentēšanas laikā. Katrs skolēns atbildot uz iepriekš zināmajiem jautājumiem - Kuras kultūras tautastērpi iedvesmoja plecgērba tapšanu? Kuras detaļas izmantoja no izvēlētās kultūras tautastērpiem? Kāda tika izvēlēta otrā tehnika? Kas izdevās? Kur vēl būtu jāpiestrādā? – veiks sava veida pašanalīzi.

Autore uzskata, ka ar šo mācību metožu palīdzību izdosies sasniegt mācību uzdevuma mērķi un skolēniem produktīvāk īstenot iecerēto ideju. Metodes ir izvēlētas atbilstoši skolēnu vecumposmam un mācību spējām.

3.3. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšana

Skolēnu mācību sasniegumi mācību tēmā “Plecgērba šūšana” tiks vērtēti pēc konkrētiem autores izstrādātiem kritērijiem. Mācību procesā ir paredzēts vienu reizi vērtēt ar ieskaitīts un neieskaitīts. Ar atzīmi desmit ballu skalā ir paredzēts vērtēt astoņas reizes. Sešas atzīmes tiks liktas darba procesā, veidojot kārtējo vērtējumu, bet divas veidos nobeiguma vērtējumu. Autores izstrādātie kritēriji [skat. turpmāk] atbilst Ministru kabineta 2014.gada 12.augusta noteikumu Nr.468 “Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem” 26.punktam. Mācību sasniegumu vērtēšana ir integrēta mācību procesa sastāvdaļa izglītojamā zināšanu, prasmju, attieksmju, kā arī mācību sasniegumu attīstības dinamikas noteikšanai. Mācību sasniegumu vērtēšanas formas, metodiskos paņēmienus, pārbaudījumu apjomu, skaitu, izpildes laiku un vērtēšanas kritērijus nosaka mācību sasniegumu vērtētājs, ievērojot attiecīgā mācību priekšmeta saturu un izglītības iestādē īstenoto pamatizglītības programmu. (Ministru kabineta noteikumi Nr. 468, 2014) Autore piebilst, ka turpmākajā tekstā uzskaitīti skolēnu mācību uzdevumi, kuru izpilde tiks vērtēta tēmā “Plecgērba šūšana”.

1. Ievadvērtēšana - novērošana
2. Prezentācija - (**vērtējums ar atzīmi 1-10**)[skat. 3.1. un 3.2. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*

3. *Pinterest.com* mapes izveidošana un ideju vākšana tajā - **(i/ni)**[skat. 3.3. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*
4. Skices/ kompozīcijas izveidošana – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.4. un 3.5. tabulā]– *kārtējā vērtēšana*
5. Otrā tehnika (izvēle, izpildījums) – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.12. un 3.13. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*
6. Laicīga pirmā uzlaikošana (satiegts, gatavs uzmērīšanai) – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.6. un 3.7. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*
7. Laicīga otrā uzlaikošana (saturošās vīles sašūtas ar šujmašīnu + overloks) – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.8. un 3.9. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*
8. Asistēšana (mēru noņemšana, palīdzība uzlaikošanas brīdī) – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.10. un 3.11. tabulā] – *kārtējā vērtēšana*
9. Pabeigts darbs – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)**[skat. 3.14. un 3.15. tabulā] – *nobeiguma vērtēšana*
10. Sava darba prezentēšana + viedokļu izteikšana) – **(vērtējums ar atzīmi 1-10)** [skat. 3.16. un 3.17. tabulā] - *nobeiguma vērtēšana*

Skolēnu gatavotās un prezentētās prezentācijas par savu izlozēto apģērbu kultūru tiek vērtētas ballu sistēmā 1-10, pēc autores izstrādātajiem kritērijiem [skat. tab.3.1.].

3.1. tabula

Vērtēšanas kritēriji prezentācijai

Prezentācija par izlozēto kultūru							
Vārds, uzvārds	Valsts	Tērps vēsturiski (0-2p)	Tautastērps (0-2p)	Mūsdienu variācijas (0-2p)	Galvenās iezīmes (0-6p)	Periods (ja tāds izvēlēts)	Atzīme

3.2. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

Par prezentāciju iegūto punktu atbilstība ballēm

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8-9	10-11	12

Skolēni veido savu iedvesmas mapi interneta vietnē *Pinterest.com*. Šīs mapes izveidošana tiek vērtēta ar ieskaitīts vai neieskaitīts [skat. tab. 3.3.]

Vērtēšana iedvesmas mapei

<i>Pinterest.com</i>	i	ni
----------------------	---	----

Skolēniem ir jāizveido trīs savas idejas, vēlmes skices/ kompozīcijas, kas tiek vērtētas ar atzīmi 1-10, pēc autores izstrādātajiem kritērijiem [skat. tab. 3.4.].

Vērtēšanas kritēriji skicei/ kompozīcijai

Skice/kompozīcija					
3 varianti (0-6p)	Saskatāmas iezīmes no izlozētās kultūras (0-3p)	Plecģērbs (0-3p)	Orģinalitāte/ radošums (0-3p)	Iejas skaidrība (0-3p)	Tehniski saprota uzbūve (0-2p)

3.5. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

Par skici/ kompozīciju iegūto punktu atbilstība ballēm

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	17-18	19-20

Skolēniem darba procesā kopā jāveic divas uzlaikošanas un gala izstrādājuma prezentēšana. Pirmā uzlaikošana tiek veikta, kad izstrādājums ir sadiegts. Pirmā uzlaikošana tiek vērtēta 10 ballu skalā, pēc autores izstrādātiem kritērijiem [skat. tab. 3.6.].

Vērtēšanas kritēriji pirmajai uzlaikošanai

Pirmā uzlaikošana						
Laicīgi sadiegts izstrādājums (0-8p)	Rūpība/ precizitāte (0-6p)	Sagatavotība darbam (0-3p)	Asistēšana korekciju veikšanā (0-8p)	Attieksme pret darbu (0-3p)	Piemeklēta/ pārveidota piegrieztne atbilstoši idejai (0-6p)	Materiālu pārdomāta izmantošana (0-3p)

3.7. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

3.7. tabula

Par pirmo uzlaikošanu iegūto punktu atbilstība ballēm

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
1-2	3-6	7-12	13-15	16-18	19-21	22-26	27-30	31-34	35-37

Otrā pielaikošana tiek veikta, kad izstrādājuma galvenās vīles ir sašūtas ar šujmašīnu un visas vīles apstrādātas ar overloku. Otrā uzlaikošana tiek vērtēta ar atzīmi 1-10, pēc autores izstrādātajiem kritērijiem [skat. tab. 3.8.].

3.8. tabula

Vērtēšanas kritēriji otrajai uzlaikošanai

Otrā uzlaikošana						
Laicīgi sašūtas galvenās vīles (0-6p)	Izstrādājuma vīles apstrādātas ar overloku (0-4p)	Asistēšana korekciju veikšanā (0-4p)	Attieksme pret darbu (0-3p)	Rūpība/ precizitāte (0-6p)	Patstāvīga tehnoloģiju izmantošana (0-3p)	Aizdare atbilstoša iecerētajam izstrādājumam (0-6p)

3.9. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

3.9. tabula

Par otro uzlaikošanu iegūto punktu atbilstība ballēm

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
1-2	3-5	6-10	11-13	14-16	17-19	20-23	24-27	28-30	31-32

Skolēniem arī asistēšanas procesā ir jāpiedalās, jāpalīdz klasesbiedriem veikt labojumus pielaižošanas procesā. Asistēšana tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu sistēmā, pēc autores izstrādātiem kritērijiem [skat. tab. 3.10.].

3.10. tabula

Vērtēšanas kritēriji asistēšanai

Asistēšana		
Palīdz noņemt mērus (0-10p)	Palīdz veikt korekcijas pirmās uzlaikošanas laikā (0-10p)	Palīdz veikt korekcijas otrās uzlaikošanas laikā (0-10p)

3.11. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

3.11. tabula

Par asistēšanu iegūto punktu atbilstība ballēm

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1-2	3-5	6-9	10-12	13-15	16-18	19-21	22-25	26-28	29-30

Skolēniem ir jāizvēlas kāda cita tekstiltehnika, kas jāiesaista savā izstrādājumā. Tā var būt jau zināma un iepriekš apgūta, vai jauna tehnika, ko skolēns vēlas apgūt izstrādājuma veidošanas procesā. Otrā tehnika tiek vērtēta ar atzīmi, pēc autores izstrādātiem kritērijiem [skat. tab. 3.12.].

3.12. tabula

Vērtēšanas kritēriji otrai teknikai

Otrā tehnika					
Patstāvīga tehnikas izvēle (0-3p)	Radošums/ oriģinalitāte (0-6p)	Sarežģītība, atbilstība vecumposmam (0-6p)	Kvalitāte, rūpība, darba kārtība (0-6p)	Atbilstība iecerētajam izstrādājumam (0-8p)	Materiālu/ tehniku saderība, krāsu saskaņotība (0-8p)

3.13. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

Par otro tehniku iegūto punktu atbilstība ballēm

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
1-2	3-5	6-12	13-15	16-19	20-23	24-27	28-31	32-34	35-37

Par pabeigtu izstrādājumu tiek likts vērtējums, pēc autores izstrādātiem kritērijiem [skat. tab. 3.14.].

Vērtēšanas kritēriji pabeigtam darbam

Pabeigts darbs- nobeiguma vērtēšana						
Darba pabeigtība (0-10p)	Darba izpildes savlaicīgums (0-4p)	Kvalitāte/ rūpīgums (0-8p)	Iecerētās idejas īstenošana (0-8p)	Saskatāmas izlozētās kultūras iezīmes (0-6p)	Izstrādājuma kopskats, kompozīcija (0-10p)	Materiālu/ tehniku saderība, krāsu saskaņotība (0-6p)

3.15. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

Par pabeigtu darbu iegūto punktu atbilstība ballēm

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
1-3	4-9	10-17	18-20	21-26	27-31	32-37	38-43	44-48	49-52

Otrs vērtējums pabeigtam darbam ir izstrādājuma prezentēšana. Izstrādājums tiek uzvilktis. Izstrādājumu vērtē 10 ballu skalā, pēc autores izstrādātiem kritērijiem [skat. tab. 3.16.].

Vērtēšanas kritēriji sava izstrādājuma prezentēšanai

Sava izstrādājuma prezentēšana – nobeiguma vērtēšana					
Izstrādājuma demonstrēšana (0-10p)	Pamato saistību ar iedvesmas avotu (0-10p)	Darba analīze – pozitīvais (0-6p)	Darba analīze – negatīvais (0-6p)	Izsaka viedokli (pamatotu) par citu darbiem (0-6p)	Atbild uz jautājumiem (0-8p)

3.17. tabulā redzams kā iegūtie punkti pēc kritērijiem atbilst ballēm.

3.17. tabula

Par sava izstrādājuma prezentēšanu iegūto punktu atbilstība ballēm

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
1-3	4-8	9-15	16-18	19-23	24-29	30-35	36-39	40-43	44-46

Skolēnu mācību sasniegumi tiks vērtēti atbilstoši konkrētā vecumposma spējām, iepriekšējām zināšanām un autores novērojumiem.

3.4. Tematiskais plāns

Mācību uzdevuma izpildei mācību tēmā “Plecģērba šūšana” mācību stundas ir sadalītas attiecīgā tematiskajā plānā [skat. tab. 3.18], kas veidots 14 dubultstundām. Sākot ar piekto nodarbību skolēniem līdzī ir jāņem iesākts izstrādājums, šujamie diegi. Izvēles tehnikai nepieciešamos materiālus skolēni līdzī ņem uz to mācību stundu, kurā viņiem ir paredzēts strādāt pie šī darba posma.

3.18. tabula

Tematiskais plāns

Datums	Mācību stundas tēma	Mācību stundas metodes	Nepieciešamie materiāli	Plānotie rezultāti (jaunas zināšanas un prasmes, esošo zināšanu un prasmju atkārtošana, papildināšana)	Vērtēšana
31.10.16.	Ievadstunda	Lekcija Dialogs	Prezentācija Uzskates materiāli – <i>PowerPoint</i> prezentācija [skat. piel. nr.1.], 2 skolotājas sagatavotie plecģērbi, skices/ kompozīcijas tērpiem, otras tehnikas paraugi, nepieciešamāko vīļu paraugi.	Skolēni ir iepazīstināti ar mācību uzdevumu – uzšūt plecģērbu, par iedvesmu izmantot konkrētas kultūras apģērbus un iesaistīt citu izvēles tekstiltehniku.	Ievadvērtēšana – novērošana, aprakstošā
09.01.17.	Prezentācijas par izlozēto apģērbus kultūru	Stāstījums Prezentācija (skolēnu darbs)		Skolēni ir pētījuši un ieguvuši informāciju par vienas tautas apģērbus kultūru, tradīcijām un informējuši klasesbiedrus .	Kārtējā vērtēšana (1-10)

16.01. 17.	Plecgērbas skices/ kompozīcijas veidošana	Praktiskais darbs Stāstījums	Modeļu trafareti [skat. piel. nr2] A4 lpp Rakstāmpiederumi Mērlente Uzskates materiāli - skolotājas sagatavotas kleitas, skices/ kompozīcijas tērpiem, otras tehnikas paraugi.	Skolēni ir atkārtējuši un izveidojuši plecgērbas skici/ kompozīciju	Kārtējā vērtēšana (1-10)
23.01. 17.	Plecgērbas piegrieztnu meklēšana, izņemšana, pārveidošana Plecgērbiem nepieciešamo mēru noņemšana.	Stāstījums Praktiskais darbs Pāru darbs	"Burda" modes žurnāli Piegrieztnu papīrs Mērlente Uzskates materiāli – piegrieztni, kurā redzamas oriģinālās līnijas un konstruētās.	Skolēni ir ieguvuši izpratni par piegrieztņiem, to apzīmējumiem un izmēra noteikšanu izmantojot pieejamo informāciju. Skolēni prot mērīt krūšu apkārtmēru, plecu platumu, piedurkņu garumu, vidukļa apkārtmēru, muguras garumu, gurnu apkārtmēru un svārku garumu. Skolēni prot atrast savai plecgērbas skicei atbilstošu piegrieztņi. Ir pieredze plecgērbas piegrieztnes izņemšanā, pārveidošanā.	Novērošana, aprakstīšana vērtēšana
30.01. 17.	Izstrādājuma piegriešana, manipulācijas ar audumu	Stāstījums Praktiskais darbs	Skolēniem nepieciešamie piederumi – kniepadatas, drēbnieka krītis u.t.t. Tāfele Audums	Skolēni ir atkārtējuši prasmi piegriezt nepieciešamās izstrādājuma detaļas, atlikt nepieciešamo vīļu tiesu.	Novērošana, aprakstīšana vērtēšana
06.02. 17.	Plecgērbas vīļu sadiegšana	Stāstījums Praktiskais darbs	Skolēniem nepieciešamie piederumi – kniepadatas, drēbnieka krītis u.t.t. Audums	Skolēni ir atkārtējuši prasmes un iemaņas sadiegšanas procesā.	Novērošana, aprakstīšana vērtēšana
13.02. 17.	Plecgērbas vīļu sadiegšana	Stāstījums Praktiskais darbs	Skolēniem nepieciešamie piederumi – kniepadatas, drēbnieka krītis u.t.t.	Skolēni ir nostiprinājuši prasmes sadiegšanā.	Novērošana, aprakstīšana vērtēšana
20.02. 17.	Plecgērbas pirmā uzlaikošana	Stāstījums Demonstrējums	Skolēniem nepieciešamie piederumi –	Skolēni ir ieguvuši pamatzināšanas un prasmes korekciju veikšanā	Kārtējā vērtēšana

		Praktiskais darbs Pāru darbs	kniepadatas, drēbnieka krīts u.t.t.	plecģērbā, pēc pirmās uzlaikošanas.	(1-10)
06.03.17.	Izstrādājuma sašūšana	Stāstījums Praktiskais darbs	Šujmašīna Šujamie diegi	Skolēni ir nostiprinājuši iegūtās prasmes korekciju veikšanā. Skolēni ir atkārtājuši prasmes, iemaņas darbā ar šujmašīnu.	Novērošana, aprakstot šā vērtēšana
20.03.17.	Izstrādājuma vīļu apstrādāšana ar overloku	Stāstījums Demonstrējums Praktiskais darbs	Overloks 4 vienādas šujamo diegu spolītes	Skolēni ir atkārtājuši prasmes darbā ar overloku.	Novērošana, aprakstot šā vērtēšana
27.03.17.	Plecģērba otrā uzlaikošana	Stāstījums Demonstrējums Pāra darbs Praktiskais darbs	Skolēniem nepieciešamie piederumi – kniepadatas, drēbnieka krīts u.t.t.	Skolēni ir atkārtājuši un nostiprinājuši prasmes korekciju veikšanā – vīļu ieņemšana/ palaišana, svārku garuma maiņa, kakla izgriezuma labošana, plecu vietas korekcija, rokrīņu palielināšana.	Kārtējā vērtēšana (1-10)
03.04.17.	Izstrādājuma šūšana	Stāstījums Praktiskais darbs	Šujmašīna Šujamie diegi	Skolēni ir atkārtājuši un nostiprinājuši prasmes darbā ar šujmašīnu – nolocījuma vīle, ieloču iešūšana, parastā mašīnvīle, aizdares iešūšana u.c. Otrā tehnika ir īstenota jau izstrādājumā.	Novērošana, aprakstot šā vērtēšana
10.04.17.	Izstrādājuma apstrādāšana	Praktiskais darbs Stāstījums	Šujmašīna Šujamie diegi Skolēniem nepieciešamie piederumi – kniepadatas, drēbnieka krīts u.t.t.	Skolēni ir attīstījuši prasmes darbā ar šujmašīnu.	Novērošana, aprakstot šā vērtēšana
24.04.17.	Plecģērba prezentācija un nodošana	Prezentācija (skolēns demonstrē, analizē savu uzšūto plecģērbu) Jautājumi un atbildes. Stāstījums Dialogs/ analīze	Izstrādājums – uzšūtais plecģērbs	Ir pabeigts izstrādājums - plecģērbs Skolēni attīstījuši prasmes uzstāties un sava viedokļa izteikšanā, pamatošanā saistībā ar konkrēto plecģērbu. Skolēni zina un lieto atbilstošus terminus – plecģērbs, izstrādājums, otrās tehnikas nosaukums, ar izlozēto kultūru tautastērpu saistīto savā stāstījumā par uzšūto izstrādājumu.	Nobeiguma vērtēšana (1-10)

4. TEMATISKĀ PLĀNA APROBĀCIJA UN REZULTĀTU ANALĪZE

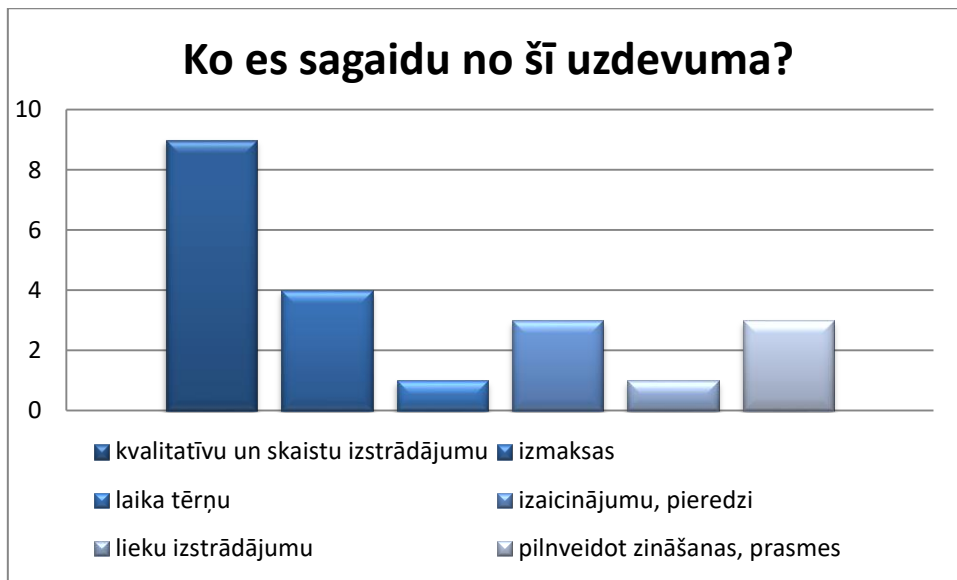
Tematiskais plāns tika aprobēts Rīgas Teikas vidusskolas 9.klasē. Mācību stundu mājturība un tehnoloģijas ar izvēli tekstiltehnoloģijas apmeklēja četrpadsmit skolnieces. Aprobācijā tika īsuma apskatītas mācību stundas un skolēnu izstrādātie plecģērbi.

Mācību tēmas ievadstundā plānots:

- Autore iepazīstina ar sevi.
- Ar *PowerPoint* prezentācijas [skat. piel. nr.1] palīdzību iepazīstināt skolnieces ar nākamajā pusgadā paredzēto uzdevumu.
- Skolniecēm tiek atgādināts par šūšanai nepieciešamajiem materiāliem.
- Skolniecēm tiek sniegts ieskats par piedāvātajām apģērbu kultūrām.
- Skolnieces izlozē apģērbu kultūras.
- Tiek uzdots mājasdarbs – sagatavot īsu prezentāciju par izlozēto apģērbu kultūru.
- Tiek lūgts rakstiski atbildēt uz trim jautājumiem – Ko es sagaidu no šī uzdevuma? Ko es sagaidu no sevis? Ko es sagaidu no skolotājas?
- Stundas noslēgumā tiek atkārtoti galvenie uzdevuma punkti.

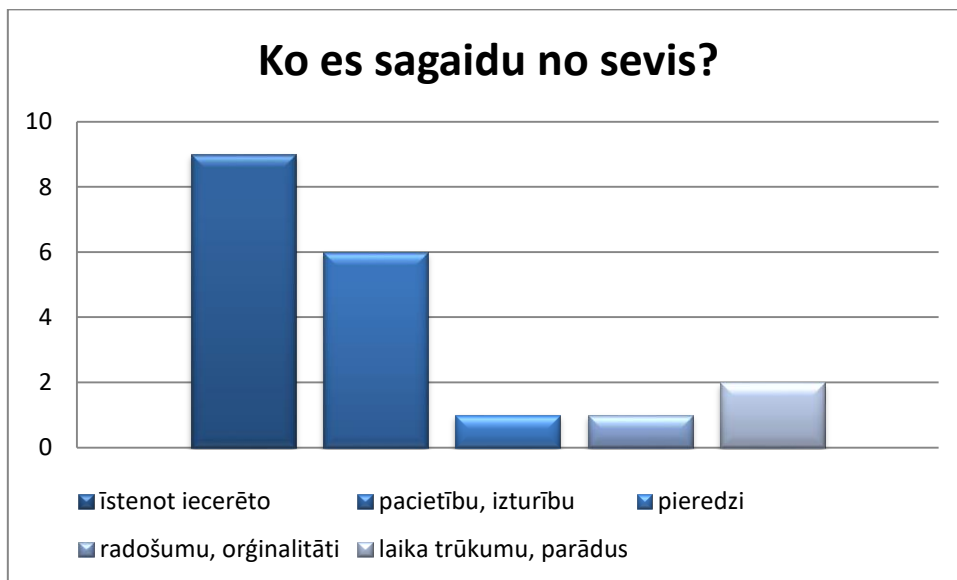
Secinājumi:

- Lielākā daļa skolnieču uzdevumu uztvēra pozitīvi un bija ieinteresētas, taču bija pāris, kuras izrādīja savu neapmierinātību.
- Pēc apģērbu kultūru izlozes tika pārrunāts katras raksturīgākais, izmantojot *PowerPoint* [skat. piel. nr.1] prezentācijā esošos attēlus.
- Skolēnu atbildes uz trim uzdotajiem jautājumiem tika apkopotas un ievietotas attiecīgos grafikos [skat. att. nr.1;2;3]. Viens skolēns varēja sniegt vairākas atbildes, tādēļ atbilžu ir vairāk kā skolēnu.
- Atbildi uz pirmo jautājumu “Ko es sagaidu no šī uzdevuma?” skatīt attēlā 4.1.

4.1. att. Skolēnu viedoklis par mācību uzdevumu

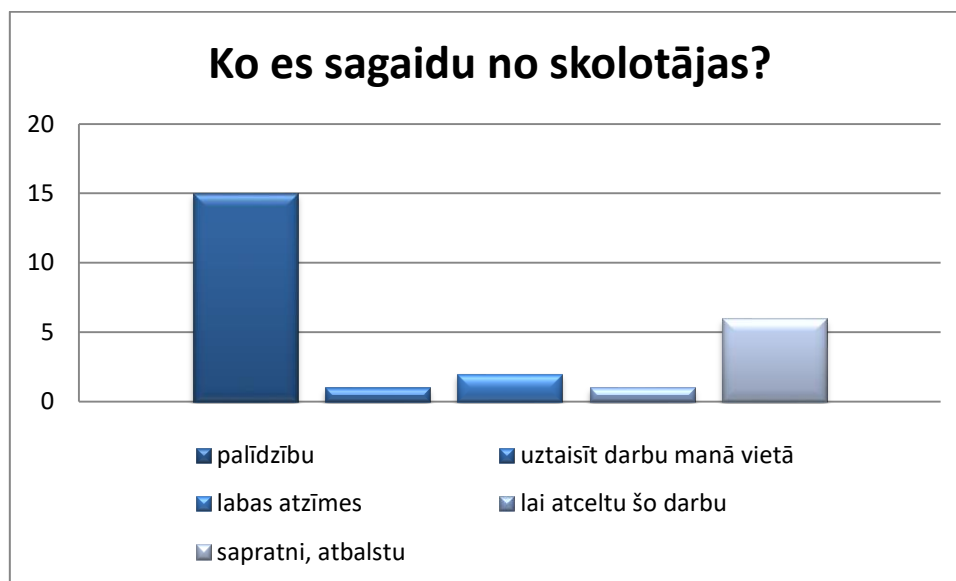
- Deviņas skolnieces sagaida kvalitatīvu un skaistu izstrādājumu. Savukārt pa vienai atbildei uz jautājumu ir laika tēriņš un lieks izstrādājums. Četras skolnieces pieminēja izmaksas kā atbildi. Trīs skolnieces atbildēja izmaksas un pieredzi, tāpat trīs atbildes – pilnveidot zināšanas un esošas prasmes.
- Skolēnu atbildi uz otro jautājumu “Ko es sagaidu no šī uzdevuma?” skatīt attēlā 4.2.

4.2. att. Skolēnu viedoklis par savām spējām, motivāciju

- Uz otro jautājumu deviņas skolnieces atbildēja, ka no sevis sagaida īstenot ieceri. Turpretī tikai viena atbilde bija laika trūkums un parādi. Diemžēl arī tikai viena skolniece atbildēja, ka sagaidot radošumu un oriģinalitāti. Sešas skolnieces no sevis sagaida pacietību un izturību. Laika trūkumu sagaida tikai divas skolnieces.

- Atbildi uz trešo jautājumu “Ko es sagaidu no skolotājas?” skatīt attēlā 4.3.

4.3. att. Skolēnu viedoklis par skolotājas iesaisti mācību uzdevuma izpildē

- Trešajā jautājumā bija 15 atbildes, ka sagaida palīdzību. Šāds skaits izveidojās, jo viena skolniece ierakstīja divreiz šādu atbildi. Viena skolniece sagaidīja, lai atceļ darbu un uztaisa to viņas vietā. Autorei par patīkamu pārsteigumu labas atzīmes sagaida tikai divas skolnieces, tātad atzīmes pārējiem nav primārās. Sapatni un atbalstu sagaidīja sešas skolnieces.
- Kopumā var secināt, ka kopumā attieksme pret uzdevumu ir pozitīva ar dažiem izņēmumiem. Taču iesaistītās skolnieces izturas piesardzīgi, jo nezina, ko sagaidīt no autores un kā šis mācību uzdevums izvērtīsies praksē.

Mācību tēmas otrajā dubultstundā plānots:

- Stundas sākumā īsi atkārtoti un pārrunā iepriekš paveikto un turpmāko uzdevumu, tai skaitā konkrētās darbības, kas saistītas ar mācību uzdevumu.
- Tiek dots vārds skolniecēm –iepažīstināšana ar sagatavotajām prezentācijām.
- Stundas beigās kopā tiek pārrunāts katras kultūras (tautas) tradicionālo tērpu raksturīgākās iezīmes, specifiskās atšķirības.

Secinājumi:

- Pirmajā mācību stundas daļā tika risināti organizatoriskie jautājumi – autore ar skolniecēm vienojās, ka būs jāšuj plecģērbs nevis kleita. Šādas pārmaiņas notika, jo ne visas skolnieces vēlējās šūt kleitu. Trīs skolnieces bija iedomājušās, ka vārds *kleita*, nozīmē kuplu, garu balles kleitu. Tika pārrunāti arī finansiālie jautājumi, lai būtu skaidrs, ar kādiem tēriņiem būs jāērķinās.
- Organizatorisko jautājumu risināšanas dēļ tika patērēts salīdzinoši daudz laika, līdz ar to darba process tika ievērojami kavēts.

- Prezentācijas paspēja atrādīt tikai sešas skolnieces, no kurām trīs bija sagatavojušas prezentācijas tikai par valsti, nevis tās ģērbšanās kultūru. Skolniecēm salīdzinoši veiksmīgi izdevās izstāstīt, kāds ir apģērbs un kas raksturīgs attiecīgajai valstij. Lai palīdzētu, vienai skolniecei tika uzdoti uzvedinoši jautājumi.
- Pēc katras prezentācijas tika pārrunāts svarīgākais, autore izteica ieteikumus un iespējamus uzlabojumus. Darba autore bija patīkami pārsteigta, ka gandrīz visām (piecām) skolniecēm jau bija aptuvena ideja, ko vēlas redzēt gala rezultātā. No šīm piecām skolniecēm, divām bija konkrēta ideja.

Mācību tēmas trešajā dubultstundā plānots:

- Tā kā iepriekšējā mācību stundā visas skolnieces nepaspēja noprezentēt, tad mācību stunda sākas ar prezentēšanu.
- Skolniecēm tika dots uzdevums – uz papīra uzzīmēt skici (aptuvenu ideju) savam iecerētajam izstrādājumam. Skolnieces var zīmēt pašas, bet tiek piedāvātas arī figūras (trafareti), kuras var izmantot kā pamatu.
- Skolniecēm ir jāizveido vairāki skicē varianti.
- Stundas beigās skolnieces tiek informētas, kas tiks darīts nākamajā stundā.

Secinājumi:

- Tā kā iepriekšējā mācību stundā visas skolnieces nepaspēja noprezentēt, tās skolnieces, kas iepriekšējā mācību stundā jau bija noprezentējušas, sāka veidot idejas uzmetumus/ skices, bet parējās skolnieces turpināja prezentēt. Divas skolnieces nebija sagatavojušas prezentācijas, līdz ar to viņas pievienojās skicē veidotājām. Prezentācijas viņām jānāk noprezentēt konsultāciju laikā.
- Tikko kā skolniece noprezentēja, tā pievērsās ideju skicēšanai, zīmēšanai.
- Vienai skolniecei nebija idejas, līdz ar to autore ideju rosināšanai piedāvāja paskatīties modes žurnālus “*Burda*”. Arī klases telpā pieejamais dators pēc prezentāciju atrādīšanas tika atvēlēts skolniecēm.
- Ņemot palīgā pieejamos informācijas avotus, stundas beigās gandrīz visām skolniecēm bija aptuvena ideja un deviņām no viņām pirmā skice jau bija uzzīmēta.
- Skolniecēm tika piedāvāti modeļu trafareti, taču viņas varēja arī pašas zīmēt.
[skat. piel. nr.2]

Mācību tēmas ceturtajā dubultstundā plānots:

- Stundas sākumā skolnieces pārskata savas skices un izvēlas variantu, kas vislabāk atbilst tai idejai, ko skolēni vēlas redzēt gala rezultātā. Ja neviens no izveidotajiem variantiem neatbilst, tad var pārstrādāt.
- Skolotāja parāda uzskates materiālu – piegrieztni kurā redzamas oriģinālās līnijas un konstruētās. [Skat pielikumā Nr.3]
- Modes žurnālos “*Burda*” tiek meklēta pēc iespējas līdzīgāka piegrieztne.
- Skolnieces sadalās pa pāriem un veic nepieciešamo mēru noņemšanu. Pamatojoties uz veiktajiem mērījumiem, izmantojot žurnālā piedāvāto tabulu, tiek atrasts nepieciešamais izmērs.
- No modes žurnāla “*Burda*” tiek izzīmēta piegrieztne, kāda tā ir piedāvāta konkrētam modelim un attiecīgajā izmērā.
- Ja piegrieztne pilnībā neatbilst iecerei, tad veic nepieciešamās korekcijas. Piegrieztnes tiek izgrieztas.
- Mācību stundas beigās tiek atgādināts, ka uz nākamo reizi jābūt līdzī audumam, kas jau ir izmazgāts, lai vēlāk gatavais apģērbs nesarautos. Kā arī vēlreiz jāpārdomā otras tehnikas izvēle.

Secinājumi:

- Piegrieztņu meklēšana aizņēma vairāk laika, kā bija paredzēts, jo žurnāli un piegrieztnes stāv atsevišķi. Laiku kavēja arī fakts, ka žurnāli bija sajaukti ar citu veidu žurnāliem. Pagāja laiks līdz varēja noorientēties.
- Skolniecēm bija nepieciešams izstāstīt kā orientēties tehniskajā zīmējumā, kā atrast piegrieztni un ko nozīmēja cipari pie modeļa. Mīnuss bija arī krievu valodas vājās zināšanas, jo žurnāli pārsvarā bija krieviski.
- Ar mēru noņemšanu skolniecēm veicās labāk. Iepriekšējā mācību gadā tas jau bija darīts, līdz ar to zināšanas bija tikai jāatkārto un jāpapildina, jo klāt nāca mēri, kas iepriekš netika ņemti – krūšu apkārtmērs, plecu platums u.c.
- Līdz piegrieztņu izņemšanai neviena skolniece netika.

Mācību tēmas piektajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces, kas iepriekšējā stundā vēl nav paspējušas pabeigt piegrieztnes, turpina strādāt ar tām. Skolnieces, kas ir pabeigušas, piegriež detaļas no auduma. Ja vispirms ir nepieciešams veikt manipulācijas ar audumu otrā tehnikā, tad tas tiek izdarīts.
- Uz tāfeles vizualizē, kā jānovieto piegrieztne un jāatliek vīļu tiesa.

- Ja skolniece paspējusi piegriezt nepieciešamās detaļas un nav nepieciešams veikt manipulācijas ar audumu citā tehnikā, tad viņa uzsāk sadiegšanas procesu.

Secinājumi:

- Šajā stundā notika piegrieztņu izņemšana no žurnāliem. Skolniecēm grūtības sagādāja atrast konkrēto detaļu piegrieztņu lapā, jo līdz šim tas nebija darīts.
- Vienai skolniecei pēc auduma veikala apmeklēšanas mainījās domas, par to, ko vēlas redzēt gala rezultātā, līdz ar to viņa sāka no sākuma. Pozitīvi, ka jaunajai iecerei nav nepieciešama piegrieztne.
- Viena skolniece savu darbu sāka ar otro tehniku – zīda apgleznošanu, kas viņas gadījumā bija smalks šifons.
- Šajā stundā neviena no skolniecēm nesāka piegriezt detaļas no auduma.

Mācību tēmas sestajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces, kurām nepieciešams, pabeidz izņemt piegrieztņi un detaļu izgriešanu no auduma.
- Tiek veikta izstrādājuma sadiegšana.
- Ja nepieciešams veic manipulācijas ar audumu.

Secinājumi:

- Liela daļa no skolniecēm turpināja darbu pie papīra piegrieztņu izņemšanas.
- Trīs skolnieces līdz galam nebija izlēmušas, ko vēlas. Līdz ar to turpināja meklēt idejas žurnālos.
- Šajā stundā darbs uz priekšu virzījās ļoti lēni, jo skolniecēm trūka mācību motivācija.

Mācību tēmas septītajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces turpina darbu pie piegrieztu detaļu sadiegšanas.
- Ja nepieciešams veic manipulācijas ar audumu citā tehnikā.
- Ja kāda skolniece ir pabeigusi sadiegt, tad veic pielaiķošanu.

Secinājumi:

- Šajā mācību stunda visas skolnieces ir izņēmušas papīra piegrieztņus un sākušas piegriezt detaļas no auduma.
- Skolnieces strādāja lēnāk, nekā autore bija rēķinājusies. Līdz ar to darbs tika iekavēts. Autore bija pārvērtējusi skolnieču darba ātrumu un produktivitāti. Šīs skolnieces ir pieradušas strādāt nesteidzīgā tempā un salīdzinoši brīvā režīmā.
- Šajā mācību stundā tikai divas skolnieces uzsāka sadiegšanu.

- Divas skolnieces strādāja pie iepriekšējā semestra darba pabeigšanas. Šāda situācija bija izveidojusies, jo skolnieces nebija iekļāvušās mācību uzdevumam paredzētājā laikā.
- Par lielu vilšanos darba autorei viena skolniece pavadīja visu paredzēto laiku neko nedarot. Autore mēģināja ar viņu runāt, ieteica ko darīt, piedāvāja A4 formāta baltu lapu skices zīmēšanai. Skolniece neizrādīja nekādu reakciju un turpināja neko nedarīt. Otrās stundas laikā, skolniece devās pie māsiņas un neatgriezās.

Mācību tēmas astotajā dubultstundā plānots:

- Skolotāja ātri ar katru skolnieci pārrunā, kas jādara.
- Skolnieces pabeidz iepriekšējā mācību stundā iesākto – sadiedz izstrādājumu, ja iesākušas otru tehniku, tad to turpina.
- Stundas sākumā skolotāja novērtē situāciju, vai ir kāda skolniece, kas var veikt uzlaikošanu. Ja ir, tad īsumā izstāsta, kā tas jāveic - atrod pāri, uzvelk izstrādājumu, otra skolniece ar kniepatatām atsprauž vietas, kur jāieņem. Ja nepieciešams, skolotāja nodemonstrē, kā jāveic korekcijas.
- Skolnieces darbojas patstāvīgi.
- Kamēr skolnieces veic uzlaikošanu, skolotāja vēro un vērtē ar atzīmi atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem.
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka tām skolniecēm, kuras neveica uzlaikošanu šajā stundā, tas obligāti jādara nākamajā reizē, jo par to tiek likts vērtējums. [skat. tab. Nr.6;7]
- Tiek atgādināti arī konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Neskatoties uz stundā izvirzītajiem veicamajiem uzdevumiem, skolniece, kas jau iepriekšējā stundā neko nedarīja, arī šajā stundā neizrādīja nekādu aktivitāti un neko nedarīja. Skolotāja mēģināja ar viņu runāt, ieteica ko darīt, brīdināja, ka saņems vērtējumu par stundas darbu. Diemžēl turpināja ignorēt doto uzdevumu. Līdz ar to stundas noslēgumā skolniece saņēma atbilstošu vērtējumu par savu darbu.
- Divas skolnieces, kas iepriekšējā stundā sāka diegt, veica pirmo uzlaikošanu.
- Trīs skolnieces sadiedza izstrādājumu, tik tālu, lai nākamajā stundā varētu veikt uzlaikošanu.

- Pārējās deviņas skolnieces pabeidza piegriezt detaļas no auduma un sāka sadiegt.

Mācību tēmas devītajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces pabeidz iepriekšējā mācību stundā iesākto – sadiedz un uzlaiko izstrādājumu. Veic korekcijas.
- Ja skolniece ir iesākusi otru tehniku, tad to turpina.
- Ja skolniece ir pabeigusi sadiegšanas procesu, uzlaikojusi izstrādājumu, kā arī veikusi nepieciešamās korekcijas, tad turpina darbu ar šujmašīnu.
- Skolnieces darbojas patstāvīgi. Skolotāja palīdz un konsultē.
- Kamēr skolnieces veic uzlaikošanu, skolotāja vēro un vērtē atbilstoši izstrādātajiem kritērijiem, ar atzīmi. [skat. tab. Nr.6;7]
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka nākamajā stundā vēlams izstrādājuma vīles apstrādāt ar overloku.
- Kā arī tiek atgādināts par otru tehniku, kas būtu jāsāk īstenot.
- Tiek atgādināti konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Mācību stundas sākumā uzlaikošanu veica trīs skolnieces, kas iepriekšējā stundā pabeidza diegt.
- Tās divas skolnieces, kas uzlaikošanu veica pagājušo reizi, sāka darbu ar šujmašīnu.
- Skolnieces strādāja lēnāk, kā autore bija rēķinājusies, taču darbs uz priekšu virzījās.
- Stundas beigās līdz uzlaikošanu un korekciju veikšanai bija tikušas vēl piecas skolnieces.
- Četras skolnieces pieteicās atnākt uz konsultācijām, kas tika izdarīts, un darbs gāja uz priekšu.
- Līdz pirmajai uzlaikošanai autorei problēmas sagādāja dažu skolnieču motivēšana, taču pēc tās, tika novērots ka skolnieču attieksme mainījās uz pozitīvo pusi.

Mācību tēmas desmitajā dubultstundā plānots:

- Skolēni pabeidz iepriekšējā mācību stundā iesākto – izstrādājuma galveno vīļu sašūšanu ar šujmašīnu.
- Izstrādājuma vīles un malas tiek apstrādātas ar overloku.
- Skolnieces kurām ir paredzēts veikt otru tehniku šajā stundā, strādā pie tās.

- Skolotāja pārvietojas pa telpu un palīdz/ konsultē kur nepieciešams. Paralēli vēro un vērtē skolnieču darbību un mācību uzdevuma progresu.
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka nākamajā stundā ir jāveic otrā uzlaikošanu.
- Tiek atgādināts, ka obligāti jāsāk izvēles tehnika. Tiek atgādināti arī konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Šajā stundā ar šujmašīnu raiti strādāja apmēram puse no skolēniem.
- Trīs skolniecēm bija jāveic apjomīgas korekcijas, kas aizņēma laiku, jo bija jāieņem vairākās vietās. Divas no skolniecēm gatavojoties vasarai bija cītīgāk sākušas sportot, iepriekšējie mēri neatbilda patiesībai. Savukārt, trešā skolniece vēlējās saīsināt kleitu par 30cm, piedurkņu garumu par 15 un nedaudz padziļināt dekoltē izgriezumu. Oriģināli viņai bija paredzēta kleita līdz potītēm un ar garajām piedurknēm. Lai gan uzlaikošanu skolniece bija veikušas pagājušajā mācību stundā, šajā mācību stundā bija jānodiedz un jāapgriež, pirms varēja strādāt ar šujmašīnu.
- Autorei par patīkamu pārsteigumu, skolniece, kas saprata kā jāgatavo šujmašīna darbam, palīdzēja tām, kas nesaprata.
- Darbs ar overloku negāja raiti, jo nācās pavadīt salīdzinoši daudz laika diegu pārvilkšanai. Kā arī mašīna bija izregulējusies, līdz ar to tās saregulēšana prasīja laiku.
- Skolniece bija pacietīga, jo brīžiem sanāca gaidīt uz šujmašīnu vai overloku.

Mācību tēmas vienpadsmitajā dubultstundā plānots:

- Skolniece pabeidz iepriekšējā mācību stundā iesākto – sašuj izstrādājuma galvenās vīles.
- Tiek veikta otrā uzlaikošanu un izdarītas nepieciešamās korekcijas. Ja nepieciešams skolotāja nodemonstrē, kā jāveic korekciju atzīmēšana.
- Skolniece, kas iesākušas otro tehniku turpina to. Skolniece, kuras vēl nav sākušas, tiek mudinātas sākt izvēles tekstiltehniku.
- Skolotāja pārvietojas pa telpu un palīdz/ konsultē kur nepieciešams. Vēro
- Skolniece darbojas patstāvīgi.
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka nākamajā stundā turpinās izstrādājuma šūšana.
- Skolniecēm atgādina, ka pabeigšanas termiņš tuvojas.

- Tiek atgādināti arī konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Līdz stundas beigām tikai viena skolniece veica otro uzlaikošanu.
- Darbs uz priekšu virzījās lēnāk kā parasti, jo skolnieces bija satraukušās par nākamās dienas izmēģinājuma eksāmenu. Kā arī uz stundu bija ieradušās tikai puse no skolniecēm.
- Viena skolniece izmēģināja savu izvēlēto tekstiltehniku – tamborētas mežģīnes, taču tālāk par izmēģinājumiem netika.
- Mācību stundas beigās tika īpaši uzsvērti konsultāciju laiki un tuvojošais darba nodošanas termiņš.

Mācību tēmas divpadsmitajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces pabeidz iepriekšējā mācību stundā iesākto – veic otro uzlaikošanu. Tiek veikta otrā pielaikošana un izdarītas nepieciešamās korekcijas.
- Skolnieces saņem vērtējumu par otro uzlaikošanu, pēc iepriekš izstrādātiem vērtēšanas kritērijiem.
- Pēc otrās uzlaikošanu, tiek turpināts šūt izstrādājumu.
- Skolnieces, kas iesākušas otro tehniku turpina to. Kā arī skolnieces, kas vēl nav sākušas otro tekstiltehniku, bet stundā ir paredzēts, sāk.
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka nākamajā stundā turpinās izstrādājuma šūšana ar uzsvāri uz apdari. Atgādina ka līdz nākamajai stundai jābūt veiktām divām uzlaikošanām un izstrādājumam jābūt apstrādātam ar overloku, galvenajām vīlēm jābūt sašūtām.
- Tiek atgādināti arī konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Mācību stundā otro uzlaikošanu veica četras skolnieces. Šīs skolnieces viena otrai palīdzēja atzīmēt vietas, kur jāveic korekcijas. Skolniece, kas pagājušajā stundā jau veica otro uzlaikošanu, piedalījās asistēšanas procesā.
- Autore novēroja, ka skolnieces apzinās, ka drīz jānodod pabeigti darbi, jo viņu strādāšanas temps un produktivitāte ir paaugstinājusies.
- Trim skolniecēm palika iešūt aizdari, lai varētu veikt uzlaikošanu.
- Viena skolniece pabeidz šūt izstrādājumu.
- Otru izvēlēto tekstiltehniku mācību stundā neveica neviena skolniece.

Mācību tēmas trīspadsmitajā dubultstundā plānots:

- Skolnieces turpina iepriekšējā mācību stundā iesākto – apstrādāt izstrādājumu – kakles šūšana, roku riņķu apstrāde, apakšmalas, plecgērba rotājuma izveide, izmantojot brīvi izvēlētu tekstiltehniku.
- Skolniecēm, kas vēl nav veikušas otro tehniku, šī ir pēdējā iespēja sākt.
- Skolotāja pārvietojas pa telpu un palīdz/ konsultē kur nepieciešams.
- Stundas beigās skolotāja atgādina, ka nākamajā mācību stundā jābūt pabeigtam izstrādājumam. Tiek atgādināts, ka izstrādājums būs jāprezentē, līdz ar to jāpiedomā, ko stāstīs.
- Prezentācijā ir jāatbild uz galvenajiem jautājumiem: Kuras kultūras tradicionālie tērpi iedvesmoja plecgērba tapšanu? Kuras detaļas izmantoja no izvēlētās kultūras tradicionālajiem tērpiem? Kāda tika izvēlēta otrā tehnika? Kas izdevās? Kur vēl būtu jāpiestrādā? Ko nākamajā reizē darītu savādāk?
- Tiek atgādināti arī konsultāciju laiki.

Secinājumi:

- Viena skolniece pabeidza svārkus, atlika vēl tops.
- Šajā mācību stundā neviena no skolniecēm nepabeidza paredzēto izstrādājumu. Autore sāka uztraukties, ka darbi netika pabeigti un līdz ar to iekavējās izstrādājumu prezentēšana.
- Autore ar skolniecēm vienojās par papildu konsultāciju laikiem.
- Septiņas skolnieces nav iesākušas izvēles tehniku, kas autorē radīja uztraukumu.

Mācību tēmas četrpadsmitajā un noslēdzošajā dubultstundā plānots:

- Mācību stundas sākumā skolotāja novērtē vai visas skolnieces ir gatavas darba prezentēšanā. Skolnieces, kas nav pabeigušas savu plecgērbu, turpina darbu. Skolnieces, kas pabeigušas plecgērbu, izgludina to un uzvelk mugurā – sagatavojas darba prezentēšanai.
- Skolotāja atgādina jautājumus, uz kuriem jāatbild un uzraksta tos uz tāfeles.
- Uzdodamie jautājumi - Kuras kultūras tradicionālie tērpi iedvesmoja plecgērba tapšanu? Kuras detaļas izmantoja no izvēlētās kultūras tradicionālajiem tērpiem? Kāda tika izvēlēta otrā tehnika? Kas izdevās? Kur vēl būtu jāpiestrādā? Ko nākamajā reizē darītu savādāk?
- Skolnieces izvēles kārtībā dodas prezentēt savus darbus. Skolotajā atkarībā no situācijas uzdod arī citus jautājumus. Klasesbiedri uzdod sevi interesējošos jautājumus.

Secinājumi:

- Darba prezentēšanai gatava bija tikai viena skolniece, ar ko autore strādāja individuāli. Pārējās skolnieces turpināja darbu pie plecgērba.
- Autore ar skolniecēm vienojās par konkrētu konsultāciju laiku, kurā var nākt noprezentēt darbu.
- Konsultāciju laikā skolnieces savu izstrādājumu prezentēja, pēc paredzētā plāna.
- 9 skolnieces savu prezentāciju veidoja stāstījuma formā, savukārt 5 skolnieces izvēlējās atbildēt uz autores uzdotajiem jautājumiem.
- Visas skolnieces piekrita, ka viņu izstrādājumu tiek fotografēti un rādīti tālāk.
- Visas skolnieces uz jautājumu: “Kas izdevās?”, atbildēja – pabeigt darbu. Šai atbildei sekoja arī citas atbildes, katrai skolniecei individuāli. Taču autori pārsteidza, ka visām skolniecēm ir šāda atbilde. Viens no iemesliem šādai atbildei varētu būt darba apjoms un sarežģītības pakāpe, kā arī fakts, ka šīs skolnieces iepriekš nav strādājušas pie tik noteikta režīma. Viņas ir pieradušas strādāt savā tempā un nepievērst uzmanību nodošanas termiņam.
- 10 skolnieces atklāti lepojās ar saviem darbiem un apstiprināja, ka noteikti nēsās savus plecgērbus. Savukārt viena skolniece, paziņoja, ka nekad nevilks savu šūto plecgērbu un pabeidz to tikai, lai saņemtu atzīmi.
- Viena skolniece izteica pieņēmumu, ka savu šūto plecgērbu varētu vilkt uz izlaidumu.

Darba autore analizēja katras skolnieces šūto plecģērbu un darbību tēmas apguves laikā, rezultāti apkopoti tabulā [skat. 4.1.tab.]

4.1. tabula

Skolnieču darbības un šūto plecģērbu analīzes tabula

Skolniece	Apģērbu kultūra	Plecģērbs	Otrā/izvēles tehnika	Attieksme pret darbu, motivācija	Gala rezultāts	Apraksts, analīze
A1	Dienvidkoreja	Kleita	Zīda apgleznošana ar kontūrkrāsu	Sākumā skolniece izvēlējās sākt ar otro tehniku, ko vēlāk darīja no jauna, jo rezultāts nebija cerētais. Tas prasīja ilgu laiku. Skolniecei saglabāja mācību motivāciju un turpināja darbu, neskatoties uz sarežģījumiem.	Skatīt piel. nr.4, 4.4.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece izvēlējās diezgan sarežģīta piegriezuma kleitu – daudz horizontālu šuvju. Šādu piegriezumu izvēlējās iedvesmojoties no Dienvidkorejas tautastērpa, kur horizontālais dalījums ir plaši izteikts. Sarežģījumus skolniecei šūšanas procesā sagādāja, ka viņas pleci ir izteikti asimetriski. Zīda apgleznošanu ar kontūrkrāsu izmantoja kleitas apakšmalā, kur uz balta zīda auduma uzzīmēja smalku ziedu rakstu.
A2	Dienvidkoreja	Blūze	Aplikācija	Neskatoties uz ilglaicīgo prombūtni slimības dēļ, skolniece izrādīja interesi par mācību uzdevumam. Apmeklēja konsultācijas, lai pabeigtu izstrādājumu.	Skatīt piel. nr.4, 4.5.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece izvēlējās šūt blūzi ar aizdari – lentītēm, iedvesmojoties no Dienvidkorejas tautastērpa blūzes. Arī pašas blūzes piegriezumu balstīja uz to. Izvēles tehnika bija aplikācija, kuras ietvaros tika piešūti nelieli ziediņi uz piedurknēm. Sākotnēji skolniece bija gribējusi piešūt lielākas aplikācijas, plecu rajonā. Taču mainīja savas domas, kad veikalos neatrada piemērotas aplikācijas.

A3	Armēnija	Svārki + tops	Zelta izšuvumi izmantojot šujmašīnu	Skolniecei ar darbu veicās grūtāk, nekā bija gaidīts. Skolniece salīdzinoši ātri padevās un autorei neizdevās motivēt.	Skatīt piel. nr.4, 4.6.att. un skolnieču darbu mapē	No paredzētās ieceres, skolniece uzšuva tikai svārkus ar zelta izšuvumiem. Tops palika idejas līmenī, jo skolniecei trūka motivācija un vēlme strādāt. Kā arī svārki tika šūti ļoti ilgi. Izvēles tehnika skolnieci piesaistīja un viņa pauda vēlmi to vēl kādreiz izmantot. Šīs tehnikas ietvaros uz svārku apakšmalas ar zelta krāsas virvīti tika uzšūti likloči. Iedvesmu tehnikai, skolniece ieguva no autores izstrādātajiem mācību uzskates materiāliem.
A4	Indija	Svārki + tops	Auduma apgleznošana ar kontūrkrāsu	Skolniece jau no sākuma zināja, ko vēlas redzēt gala rezultātā un mērķtiecīgi darīja, lai sasniegtu rezultātu.	Skatīt piel. nr.4, 4.7.att. un skolnieču darbu mapē	Topam tika izvēlēts sarežģīts audums, ar ko skolniece tika veiksmīgi galā. Izvēles tekstiltehnikas krāsa veiksmīgi tika pieskaņota svārku audumam. Kā arī izvēlētais hennas zīmējums atbilda iedvesmas avotam un tērpa vispārējam noskaņojumam. Darbs ir izdevies kvalitatīvs, rūpīgs un atbilstošs skolnieces spēju līmenim. Skolniece ar savu darbu bija ļoti apmierināta un stāstīja, ka noteikti nēsās.
A5	Somija	Kleita	Jostas auduma apgleznošana izmantojot sietspiedi	Skolniecei darbs nevedās tik raiti ka gribētos, taču skolniece strādāja cītīgi un ieguldīja nepieciešamo laiku, darbu.	Skatīt piel. nr.4, 4.8.att. un skolnieču darbu mapē	Sietspiedi sagatavoja mājturības un tehnoloģiju skolotājs. Izvēles tekstiltehnika skolniece izvēlējās iekļaut noņemamā jostā, jo viņa nebija pārliecināta, ka vēlas šādus rotājumus vienmēr. Skolniece varēja pievērst nedaudz lielāku uzmanību rūpībai. Taču ņemot vērā, ka viņa šuj tikai otro reizi mūžā un rokdarbi nav viņas stipra puse, rezultāts ir atbilstošs skolnieces spēju līmenim.

A6	Vācija	Kleita	Tamborēšana	Skolniecei bija lielas mācību motivācijas problēmas. Lai gan darbu darīja, tika vilkta gumija un pusi no laika tika pavadīts nelietderīgi.	Skatīt piel. nr.4, 4.9.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniecei sarežģītumus sagādāja kleitas augšdaļa, kurā tika izmantotas divas auduma kārtas. Viena no šīm kārtām bija mežģīnes. Izvēles tehnikā skolniece uztamborēja ziedus, kuriem iedvesma ir gūta Vācijas tautastērpā, arī kleitas piegriezumā atspoguļojas tautastērpa formas.
A7	Kīna	Halāts	Jostas apgleznošana izmantojot speciālus marķierus	Skolniece strādāja mācību stundās, taču darba temps bija lēns. Sākotnēji varēja novērot mācību motivācijas trūkumu, taču pēc pirmās uzlaikošanas produktivitāte un attieksme pret darbu uzlabojās.	Skatīt piel. nr.4, 4.10.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece izvēlējās interesantu izstrādājumu, ko vēlas pašūt. Arī izvēles tehnikā izvēlējās oriģinālu paņēmieni – apgleznot audumu ar speciāliem flomāsteriem. Pie šūšanas tehniskā izpildījuma, skolniecei vēl būtu jāpiestrādā, bet pamati ir apgūti. Otro tehniku, skolniece izpildīja rūpīgi, kārtīgi un izveidoja interesantu zīmējumu.
A8	Armēnija	Kleita + apmetnis/ mētelis	Auduma apgleznošana ar kontūrkrāsu	Skolniece izrādīja lielu interesi par mācību uzdevumu, kā arī vēlējās sasniegt labu rezultātu.	Skatīt piel. nr.4, 4.11.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece sev uzstādīja sarežģītu uzdevumu – uzšūt divus izstrādājumus. Tieši šī iemesla dēļ netika pievērsta pietiekama uzmanība un veltīts laiks izvēles tehnikai. Izvēles tehnika tika īstenota uz viena no apmetņu pleciem. Nelieli armēņu simboli uzzīmēti izmantojot kontūrkrāsu. Skolniecei vēl jāpiestrādā pie šūšanas tehniskajiem elementiem, piemēram, aizdares iešūšana, malu apstrādei ar overloku. Kopumā darbs atbilst skolnieces līmenim un pat pakāpi augstāk.

A9	Vācija	Kleita	Zīda apgleznošana jostas daļā.	Mācību procesa sākuma daļā skolniecei trūka motivācijas. Kā atklājās vēlāk, tas bija saistīts ar ģimenes problēmām. Uzdevuma vidū, skolniece sāka cītīgi strādāt pie sava izstrādājuma. Vareja novērot, ka skolniece ir sakoncentrējusies un iet uz izvirzīto mērķi.	Skatīt piel. nr.4, 4.12.att. un skolnieču darbu mapē	Otro tehniku skolniece izvēlējās pielietot apvienotai jostai, jo vēlējas saglabāt kleitu vienkāršu, ar domu, lai varētu kombinēt ar citiem apģērbiem. Šī tehnika bija zīda apgleznošana izmantojot zīda krāsas, ūdeni un sāli. Skolniecei problēmas sagādāja slēptā rāvējslēdzēja iesūšana un darbs ar overloku. Skolniece strādāja savā tempā un nesteidzās, taču bija viena no pirmajām, kas pabeidza.
A10	Ķīna	Kleita + apliekamie svārkī	Rota ar zīda diega pušķiņiem	Skolniece vēlējās sasniegt vairāk kā viņas spējas, taču ieguldot darbu un apmeklējot konsultācijas, izdevās sasniegt iecerēto.	Skatīt piel. nr.4, 4.13.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece izvēlējās salīdzinoši sarežģītu kleitas piegrieztni, kurai tuvākais skolniecei esošais izmērs bija divus izmērus lielāks kā bija nepieciešams. Grūtības sagādāja arī apkaklītes sašūšana un piešūšana. Skolniece bija ļoti iekoncentrējusies uz sarkano krāsu, saistībā ar Ķīnu un viņu apģērbu kultūru. Skolniece izvēlējās izgatavot rotu no zīda diega pušķiņiem, jo rotām ir īpaša vieta ķīniešu apģērbu kultūrā.
A11	Ķīna	Kleita	Tamborēta rota	Skolniece mēģināja darbu pabeigt pēc iespējas ātrāk, līdz ar to radās neuzmanības kļūdas. Un darbs bija jāpār dara. Attieksme pret darbu bija pozitīva.	Skatīt piel. nr.4, 4.14.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece kleitas piegrieztni veidoja divu dažādu piegrieztnu apvienošana. Sarežģījumus sagādāja, ka modes žurnālos mazākais izmērs skolniecei bija par lielu. Līdz ar to nācās salīdzinoši daudz ieņemt šuvēs. Skolniece ilgu laiku nevarēja izdomāt, ko izvēlēties otrajā tehnikā, līdz nonāca pie tamborētas rotas. Rota tika tamborēta no makšķerauklas, uz kuras savērtas stikla un plastmasas pērlītes. Pie rotas kopskata vēl būtu jāpiestrādā, bet kā pati skolniece atzina, ka šī rota ir eksperiments, lai saprastu vai viņa vēlas, ko līdzīgu veidot tālāk.

A12	Kīna	Svārki + tops	Kaklarota	Skolniecei bija motivācijas problēmas un periodiska interese par darbu. Brīžos, kad skolniece pievērsa uzmanību mācību uzdevumam, darbs gāja raiti uz priekšu.	Skatīt piel. nr.4, 4.15.att. un skolnieču darbu mapē	Skolniece izvēlējās interesantu un savdabīgu krāsu salikumu tērpā. Lai gan skolniece teica, ka iedvesmojusies krāsas no ķīniešu vēsturiskā tautastērpā. Autorei radās aizdomas, ka drīzāk no korejiešu. Kā vēlāk atklājās, skolniecei vegaistēvs nāk no Korejas. Topa piegriezums tika izvēlēts īpaši sarežģīts, taču svārku, ļoti vienkāršs. Kopumā veidojās balanss. Izvēles tehnikas ietvaros, skolniece izveidoja pieskaņotu rotu savam tērpam.
A13	Spānija	Kleita	Pērliņu rota ar stiepli	Skolniece izrādīja interesi un vēlmi izdarīt darbu labi, rūpīgi un, lai varētu nēsāt.	Skatīt piel. nr.4, 4.16.att. un skolnieču darbu mapē	Salīdzinoši sarežģīta piegriezuma kleita. Otrajā tehnikā neizvēlējās tekstiltehniku, taču vēlējās apgūt jaunu rokdarbu veidu – rotu veidošanu no pērlītēm ar stiepli. Skolēnam bija priekšzināšanas šūšanā, jo mazākās klasēs tika apmeklēts mājturības pulciņš. Skolniece pievērsa lielu uzmanību rūpīgumam un kārtīgumam.
A14	Rumānija	Kleita	Auduma apgleznošana ar kontūrkrāsu	Skolniecei bija motivācijas problēmas, kā arī neizrādīja īpašu interesi par mācību uzdevumu. Skolniece mēģināja darbu pabeigt pēc iespējas ātrāk, līdz ar to daudzās vietās tika sasteigts.	Skatīt piel. nr.4, 4.17.att. un skolnieču darbu mapē	Lai gan skolniece izvēlētā piegriezuma kleita bija salīdzinoši vienkārša, darbs tika darīts lēnu un bez motivācijas. Skolniecei būtu jāpiestrādā pie rūpīguma, kārtības un mācību motivācijas. Autorei neizdevās veicināt skolniecei attieksmes maiņu pret darbu, lai gan tika mēģināts runāt un rosināt interese. Izvēles tehnikā izmantoja auduma apgleznošanu ar kontūrkrāsu, kuras ietvaros tika uzzīmēti rumāņu etnogrāfiskie raksti.

Mācību uzdevuma noslēgumā, skolēniem tika uzdoti vairāki jautājumi saistībā ar izstrādāto mācību tēmu “plecģērba šūšana” un tā sasaisti ar starpkultūru izglītību. [skat. anketu 5.pielikumā] Lielākā daļa skolnieču puda vēlmi pēc šī mācību uzdevuma apmeklēt kādu no apskatītājām valstīm. Deviņas no skolniecēm vēlas apmeklēt tieši viņu izlozēto valsti.

Viens no jautājumiem, kas tika uzdots - Mācību uzdevumam bija paredzētas 14 dubultstundas. Vai paredzētais laiks bija pietiekams? Kādēļ?. Uz šo jautājumu 10 skolnieces atbildēja, ka nepieciešams vairāk laika, jo mācību uzdevums bija apjomīgs. Savukārt četras skolnieces atbildēja, ka laiks bija pietiekošs, ja sāk strādāt laicīgi.

Tika uzdots jautājums: “Vai vēlētos turpmāk darīt, ko līdzīgu, atkārtoti? Kādēļ?”. Uz šo jautājumu gandrīz visas atbildēja apstiprinoši, izņemot divas skolnieces. Viena no šīm skolniecēm minēja, ka viņai nepatīk šūt un otra, ka viņai nepatīk rokdarbi.

Uz jautājumu: “Ko jaunu ieguvi, veicot šo uzdevumu?”. Skolnieces atbildēja – praktiskās zināšanas šūšanā, noderīgas prasmes nākotnē un plašāku skatījumu uz pasaules kultūru tradicionālo tērpu dažādību.

Noslēgumā tika jautāts: “Kā kopumā vērtē mācību uzdevumu?”. Uz šo jautājumu kopējais viedoklis bija pozitīvs. 14 skolnieces atbildēja, ka uzdevums bija interesants un saistošs. Arī divas skolnieces, kas turpmāk nevēlas, ko līdzīgu darīt, vērtēja uzdevumu pozitīvi, taču piepilda, ka tas nav viņām piemērots.

Autore uzskata, ka kopumā skolnieces mācību uzdevumu veica savu spēju robežās. Pēc autores domām, skolnieces sākotnējā mācību procesā vēroja un vērtēja, ko var sagaidīt no autores kā skolotājas un cilvēka. Tas ir viens no iemesliem kādēļ darbs iekavējās, jo šī vērošana, iepazīšana bija abpusēja. Autore uzskata, ka mācību uzdevuma noslēgumā, bija izdevies izveidot veiksmīgu sadarbību ar lielāko daļu skolnieču.

NOBEIGUMS

Diplomdarba mērķis bija izpētīt plecģērba šūšanas apguves metodiku starpkultūru izglītības kontekstā mājturībā un tehnoloģijās 9.klasē. Savukārt darba uzdevumi bija - izpētīt starpkultūru izglītības raksturojumu; izpētīt un atlasīt mācību saturu mācību tēmai "Plecģērba šūšana"; izstrādāt tematisko plānu mācību tēmai "Plecģērba šūšana"; aprobēt izstrādāto tematisko plānu mācību tēmai "Plecģērba šūšana", analizēt iegūtos rezultātus un veikt secinājumus.

Pirmajā nodaļā autore apskatīja starpkultūru izglītības raksturojumu. Šīs nodaļas ietvaros autore secināja, ka starpkultūru izglītība vienmēr ir bijusi svarīga, jo pasaule ir pastāvīgā mainības un mijiedarbības procesā. Taču mūsdienās tai tiek pievērsta papildus uzmanība, jo cilvēki apzinās tās nozīmīgumu. Ir nepieciešams veicināt tādu izglītības sistēmu, kas māca pieņemt atšķirīgo un strādāt kopā, līdz ar to skolotājs šajā sakarā ir nozīmīgs. Autore izmantoja starpkultūru izglītības elementus, lai attīstītu skolēnos radošumu, cieņu pret savu un citu kultūrām, kā arī spēju saskatīt un pārnest vēsturisko, tradicionālo mūsdienu skatījumā.

Otrajā nodaļā autore pētīja ierosmes avotus – Japānas, Grieķijas, Ķīnas, Indijas, Dienvidkorejas, Rumānijas, Armēnijas, Somijas, Spānijas, Vācijas – tradicionālo tērpu kultūras. Japānas un Grieķijas tradicionālos tērpus autore izmantoja kā iedvesmas avotus, lai izveidotu mācību uzskates materiālus skolēniem. Darba autorei ir izdevies aizgūt konkrētus elementus, kultūras iezīmes no izvēlētajām tautām, un pārnest tos jaunā, mūsdienīgā skatījumā. Plecģērbi ir uzmanību piesaistoši, kāds bija to mērķis, lai veicinātu skolēnos interesi mācību uzdevumam. Savukārt pārējie ierosmes avoti tika piedāvāti skolēniem. Šīs nodaļas ietvaros autore secināja, ka ir jāpievērš lielāka uzmanība kultūras mantojuma saglabāšanai, taču nevajadzētu apstāties tikai pie saglabāšanas. Šī kultūras mantojuma pielāgošanai un pārņemšanai mūsdienu ikdienā arī ir jāpievērš uzmanība. Apģērbs ir ideāls variants, ka nepazaudēt savas vēsturiskās saknes, kā parādīt savu viedokli un apbrīnu kultūrai un tajā pašā laikā nepazaudēt mūsdienīgo, aktuālo. Šīs nodaļas ietvaros autore arī apskatīja darba tehnisko pusi – plecģērba šūšanas tehnoloģiju un izvēles tehnikas variantus. Autore secina, ka skolēniem ir nepieciešams apgūt pamatus plecģērba šūšanā, pievēršot uzmanību darba procesa vienkāršošanai un cik praktisks ir rezultāts. Izvēles tehniku skolēni varēja brīvi izvēlēties pēc savam zināšanām, prasmēm un iespējam. Vērā bija jāņem arī izstrādājuma kopējais skats. Vairākas skolnieces izvēlējās veidot rotas, jo pēc viņu

domām tās iederējās izstrādājuma kopskatā un viņas varēja tās praktiski pielietot ikdienā.

Trešajā nodaļā autore apskatīja tematiskā plāna mācību tēmai “Plecģērba šūšana” izveidei nepieciešamo – normatīvos dokumentus, mācību metodes. Kā arī izveidoja skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kritērijus un tematisko plānu mācību tēmai “Plecģērba šūšana”. Pēc normatīvo dokumentu izpēti autore secināja, ka mācību uzdevuma noslēgumā skolēni varēs novērtēt etnogrāfijas, amatniecības, lietišķi dekoratīvās mākslas (dizaina) nozīmi kā tautas kultūras mantojuma sastāvdaļu un vērtību, kas var bagātināt daudz kultūru sabiedrību Latvijā un pasaulē. Metodes ir izvēlētas atbilstoši skolēnu vecumposmam un mācību spējām, un uzstādītajam uzdevumam. Skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kritēriji tika izveidoti, lai atbilstu paredzētajam mācību uzdevumam, paredzētajam laikam un skolēnu spējām. Mācību tematiskais plāns mācību tēmai “Plecģērba šūšana” tika veidots ņemot vērā iepriekš apskatīto un skolēnu darba spējas. Mācību plāns tika veidots 14 dubultstundām. Darba rezultāta autore secināja, ka ir pārvērtējusi skolēnu darba spējas un, lai darbu varētu pilnvērtīgāk īstenot, ir nepieciešams vairāk laika. Kā arī stingrāk jāpieturas pie nospraustajiem darba termiņiem.

Darba ceturtajā nodaļā autore aprakstīja un analizēja mācību tematiskā plāna aprobāciju. Šīs nodaļas ietvaros autore dokumentēja praktisko darbu ar skolniecēm un mācību tematiskā plāna “Plecģērba šūšana” realizēšanu. Autore uzskata, ka kopumā skolnieces mācību uzdevumu veica savu darba spēju robežās. Neskatoties uz sākotnējo mācību motivācijas trūkumu, gala rezultāts ir pozitīvs un atbilstošs mācību tematiskajā plānā paredzētajam. Pēc autores domām, skolnieces sākotnējā mācību procesā vēroja un vērtēja, ko var sagaidīt no autores kā skolotājas un cilvēka. Tas ir viens no iemesliem kādēļ darbs iekavējās, jo šī vērošana, iepazīšana bija abpusēja. Autore uzskata, ka mācību uzdevuma noslēgumā, bija izdevies izveidot veiksmīgu sadarbību ar lielāko daļu skolnieču.

Mācību uzdevuma ietvaros skolnieces bija spiestas domāt “ārpus kastes”, tādējādi attīstot savu radošo domāšanu un pieeju. Kā arī mācību uzdevuma ietvaros tika veicināta skolēnu cieņa pret kultūras mantojumu un spēja to novērtēt. Skolēniem šis mācību uzdevums bija jauna pieredze, jo līdz šim līdzīgs nekas nebija darīts. Autore secina, ka diplomdarba mērķis ir sasniegts un uzstādītie uzdevumi ir izpildīti. Autore saskata darba turpināšanas iespējas maģistra darbā. Turpmākajā pētnieciskajā darbībā, autore vēlas īstenot šo mācību uzdevumu ar nelielām izmaiņām, internacionālā klasē. Autori interesē arī citu, līdz šim neapskatītu, tradicionālo tērpu apskatīšana un pētīšana.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. **Autoru kolektīvs** (2003) Mēs visi līdzīgi un atšķirīgi? Starpkultūru izglītības antoloģija, atbild. par izdevumu Liesma Ose, Sorosa fonds – Latvija, Projekts “Atvērtā skola”, drukāts tipogrāfijā FOBO Print, 118.lpp
2. **Ārmstrongs Dž., Ārmstrongs V., Teithema K., Šimens Dž.** (2014) Modes dizaina rokasgrāmata, Zvaigzne ABC, 160.lpp
3. **Bātcā M.** (2006) The Romanian folk costume, National Centre for the Preservation and Promotion of Traditional Culture, Bucharest, 238.lpp
4. **Beļickis I., Blūma D., Koķe T., Markus D., Skujiņa V., Šalme A.** (2000) Pedagoģijas terminu skaidrojošā vārdnīca, Zvaigzne ABC, 248.lpp
5. **Britena Dž.** (1999) Mazā rokdarbu enciklopēdija, Jumava, 240.lpp
6. **Clarke S.** (2011) Textile design, Laurence King Publishing Ltd, 224.lpp
7. **Council of Europe** (2003) Eiropas izglītības ministru patstāvīgā konference 21.sesija, starpkultūru izglītības deklarācija [skat. 17.04.17.] piekļuve: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlObGet&InstranetImage=320464&SecMode=1&DocId=863266&Usage=2>
8. **Gandertone L.** (1999) Lielā rokdarbu grāmata, Zvaigzne ABC, 256.lpp
9. **Gordene M., Hārdinga S., Vensa E.** (2012) Rokdarbu ABC, Zvaigzne ABC, 400.lpp
10. **Harvey J.** (2009) Traditional Textiles of Central Asia, Thames&Hudson, 160.lpp
11. **Holahena L.** (2011) Kā izmantot, pielāgot un modelēt apģērba piegrieztnes, Zvaigzne ABC, 144.lpp
12. **Jay P.** (2014) Fashion India, Thames&Hudson, 256.lpp
13. **Kalniņa G.** (1972) No auduma līdz tērpam, Liesma, 319.lpp
14. **Kalniņa L.** Rokdarbi. Lielā rokasgrāmata, Lietišķās apmācības centrs, 192.lpp
15. **Kampuse A., Marksa M.** (1997) Mājturība šūšana, Zvaigzne ABC, 224.lpp
16. **Korea tourism organization** (2017) Hanbok, Korean traditional clothing, Oficiālā Korejas tūrisma mājaslapa [skat. 01.05.2017.] piekļuve: http://english.visitkorea.or.kr/enu/CU/CU_EN_8_1_2.jsp?out_service=Y
17. **Lehtinen I., Sihvo P.** (2005) Rahwaan puku – Folk costume, Museovirasto, 280.lpp
18. **Life in Local** (2017) Life in Korea, [skat. 01.05.2017.] piekļuve: <http://www.lifeinkorea.com/culture/clothes/clothes.cfm>

19. **Life in Local** (2017) Life in Korea, [skat. 01.05.2017.] piekļuve: <http://www.lifeinkorea.com/culture/clothes/clothes.cfm?xURL=female>
20. **Life in Local** (2017.) Life in Korea, [skat. 01.05.2017.] piekļuve: <http://www.lifeinkorea.com/culture/clothes/clothes.cfm?xURL=materials>
21. **Margeviča I.** (2008) Skolotāju starpkultūru izglītība multikulturālā sabiedrībā, promocijas darbs,
22. **Ministru kabineta noteikumiem Nr.468** Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem *Rīgā 2014.gada 12.augustā (prot. Nr.43 30.§)* [skat. 03.04.2017.] piekļuve: <https://likumi.lv/doc.php?id=268342>
23. **Mūrnieks A.** Vērtībizglītība multikulturālā sabiedrībā, **Moldans-Greiskans A., Garjāne B., Rubene Z., Dimdiņš Ģ., Šteinberga A., Rone S., Ozoliņa A., Stabiņš J. Lazdovska I.** Jaunatnes un vides mijatiecības mūsdienu Latvijā: Zinātniskās konferences materiālu krājums, SIA "Izglītības soļi", 2001., lpp, 20-21.lpp
24. **Naita L.** (2011) Šūšana un izšūšana rokasgrāmata, Zvaigzne ABC, 256.lpp
25. **Racinet A.** (2006) The complete costume history, Taschen, 544.lpp
26. **Rubana I.M.** (2004) Mācīties darot, Raka, 262.lpp
27. **Smita E.**(2011) Lielā šūšanas grāmata, Zvaigzne ABC, 400.lpp
28. **Spektors A.** (2017) skaidrojošā vārdnīca [skat. 14.04.2017.] piekļuve: <http://www.tezaurs.lv/#/sv/kultūra>
29. Šūšana: izsmeļoša šūšanas rokasgrāmata, no zviedru valodas tulkoja Vilnis Auziņš, (2005) Madris, 168.lpp
30. **Tilde** (2017) skaidrojošā vārdnīca [skat 14.04.2017.] piekļuve: <http://letonika.lv/groups/default.aspx?r=1107&q=kult%C5%ABra&id=999571&&g=1>
31. **Valsts izglītības satura centra (VISC)** pamatizglītības mācību priekšmeta programmas paraugu "Mājturība un tehnoloģijas 5.–9.klasei ar izvēli tekstila tehnoloģijās" *Rīgā 2005.gadā ar labojumiem pārzdots 2010.gadā* [skat. 03.04.2017.] piekļuve: http://www.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/programmas/pamskolai/majtur_5_9_tekstils.pdf
32. **writer873** (2012) Ancient history encyclopedia, publicēts 18.01.2012. [skat. 24.10.16.] piekļuve: <http://www.ancient.eu/article/20/>
33. **Zelmenis V.** (2000) Pedagoģijas pamati, Raka

PIELIKUMI

1 pielikums Ievadprezentācija par mācību uzdevumu skolēniem

9.klasei

Plecgērba šūšana starpkultūru izglītības kontekstā

Anita Aigare

Mērķis:

- Iegūt unikālu un oriģinālu tērpu.
- Iepazīt un uztvert citas kultūras caur savu skatupunktu.

Piederumi:

U.c.

Uzdevums:

- Uzšūt plecgērbu. Tērpam jāatspoguļo vai jāietver elements no izlozētās tautas kultūras.
- Iedvesmas avots ir kādas tautas kultūras tērps (taustērps). Var brīvi izvēlēties, kuru laika periodu izmanto savā darbībā.
- Mūsdienu dizaineru variācijas netiek izmantotas.
- **Darbā jāiesaista kāda iepriekš apgūta tehnika**

Uzdevumi (sīkāk):

- Izlozē tautu/ kultūru
- Izpētīt un izveidot prezentāciju par savu izlozēto kultūru (09.01.2017.)
- Izveidot skici/ kompozīciju savam izvēlētajam tērpam (detalās)
- Izvēlēties atbilstošos materiālus
- Veikt atbilstošus mērus
- Atrast un pārveidot piegrieztni atbilstoši iecerei

- Precīzi, pareizi un taupīgi piegriezt detaļas no auduma
- Izstrādājuma sadiegšana
- Pirmā uzlaikošana un korekciju veikšana
- Izstrādājuma sašūšana, malu apstrādāšana
- Otrā uzlaikošana un nepieciešamo korekciju veikšana
- Prezentēt savu veikumu
- Izteikt viedokli par savu un citu veikumiem

Pinterest.com

- Izveidot iedvesmas mapi savai kultūrai:
 - Tradicionālie tautastērpi
 - Dizaineru variācijas
 - Mūsdienu izpildījums
 - Kultūru atspoguļojošie elementi
 - U.c.
 - **Līdz 09.01.2017.**

Prezentācija:

- Veido individuāli
- Noteikta (izlozēta) kultūra
- Svarīgākās iezīmes (raksti, krāsu salikumi, materiāli, u.c.)
- Tradicionālais tērps (taustērps)
- Vēsturiski
- Mūsdienās
- Konkrēts periods (pēc izvēles)
- Attēli
- Ideja (?)

Latvija

- Lins, vilna
- Katram reģionam savs tautastērps + arheoloģiskais
- Piesātinātas krāsas, dažādas tekstiltehnikas, raksti
- Modes dizainā populāras etnogrāfiskās zīmes
- Ikdiena plaši izplatīti nelieli tautiski akcenti

Uzskate

Japāna

- Kimono + obi
- Oriģināli vārds "kimono" nozīmēja apģērbs
- Vārda nozīme kādu mēs saprotam mūsdienās radās Heian periodā (794-1192)
- Zīds, lins
- Darināts ar rokām
- Piesātinātas un košas krāsas, raksti
- Lielu uzmanību pievērš krāsām
- Mūsdienās tiek vilkts īpašos gadījumos

Tradicionāli

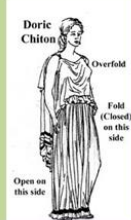

Mūsdienu izpildījums

Grieķija

- Tunikas (chiton, exomie, peplos, himation)
- Lins, vilna
- Pievērsa uzmanību funkcionalitātei, vienkāršībai
- Kvadrāta vai taisnstūra audums, kas sasprausts attiecīgajā modelī
- Auduma saturēšanai tika lietotas jostas
- Košas krāsas, raksti

Senā Grieķija

Mūsdienu izpildījums

Kultūras

- Ķīna
- Dienvidkoreja
- Spānija
- Armēnija
- Indija
- Vācija
- Rumānija
- Somija

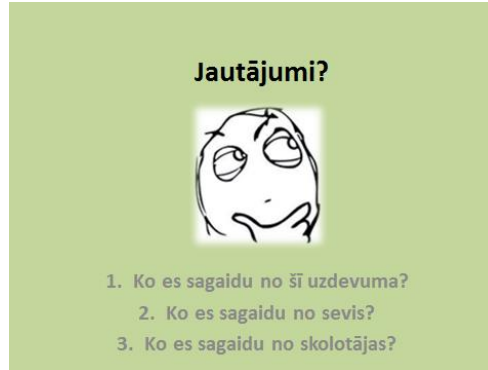
Ķīna

Dienvidkoreja

Spānija

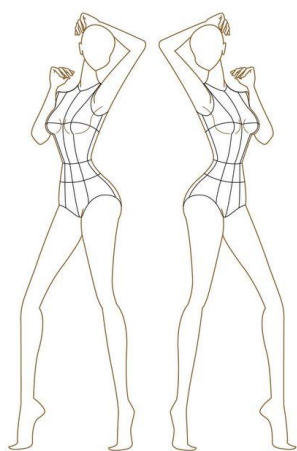
Armēnija

Indija

2. pielikums Skolēniem piedāvātie modeļu trafareti

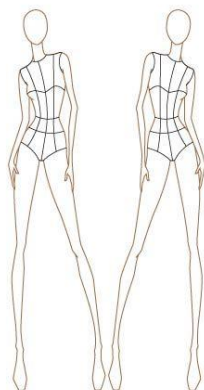
<https://fi.pinterest.com/pin/115967759128265306/> (skat. 25.10.16.)

<https://fi.pinterest.com/pin/337840409524207778/> (skat. 25.10.16.)

<https://fi.pinterest.com/pin/366761963378122825/> (skat. 25.10.16.)

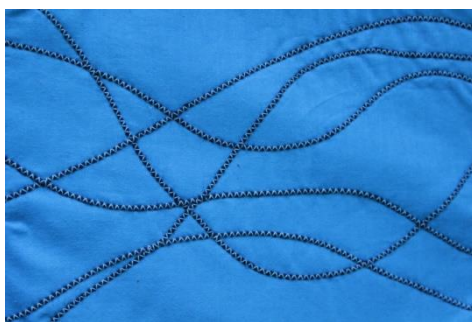
3. pielikums Autores sagatavotie mācību uzskates materiāli izvēles tehnikai

2.5. att. Zīda apgleznošana

2.6. att. Auduma apdruka izmantojot šablonu

2.7. att. “Zelta izšuvumi” izmantojot šujmašīnu

2.8. att. Izšujamās šujmašīnas “BERNINA B 560” izšuvums

2.9. att. Tamborēts ziedu motīvs

2.10. att. Uzšūta aplikācija

2.11. att. Izprintēta un uzšūta aplikācija

4. pielikums Skolēnu izstrādātie plecgērbi

4.4. att. Skolnieces A1 izstrādātais darbs

4.5. att. Skolnieces A2 izstrādātais darbs

4.6. att. Skolnieces A3 izstrādātais darbs

4.7. att. Skolnieces A4 izstrādātais darbs

4.8. att. Skolnieces A5 izstrādātais darbs

4.9. att. Skolnieces A6 izstrādātais darbs

4.10. att. Skolnieces A7 izstrādātais darbs

4.11. att. Skolnieces A8 izstrādātais darbs

4.12. att. Skolnieces A9 izstrādātais darbs

4.13. att. Skolnieces A10 izstrādātais darbs

4.14. att. Skolnieces A11 izstrādātais darbs

4.15. att. Skolnieces A12 izstrādātais darbs

4.16. att. Skolnieces A13 izstrādātais darbs

4.17. att. Skolnieces A14 izstrādātais darbs

5. pielikums Noslēguma aptaujas anketa skolēniem mācību tēmā “Plecģērba šūšana” 9.klasē

Aptaujas anketa

Aptaujas mērķis ir noskaidrot skolēnu ieguvumus, nepieciešamos uzlabojumus saistībā ar mācību tēmu “Plecģērba šūšana” un attieksmi pret starpkultūru izglītību

1. Vārds, uzvārds

.....
.....

2. Kuras valsts/ tautas tradicionālie apģērbi tika pētīti un izmantoti kā ierosmes avots?

.....
.....

3. Šūtā plecģērba veids

.....
.....

4. Otrā tehnika

.....
.....

5. Vai apmeklējī mācību stundas?

Jā Nē Daļēji

6. Vai apmeklējī piedāvātās konsultācijas?

Jā Nē Daļēji

7. Mācību uzdevumam bija paredzētas 14 dubultstundas. Vai paredzētais laiks bija pietiekams? Kādēļ?

Jā Nē

.....
.....

8. Ko jaunu ieguvī, veicot mācību uzdevumu?

.....
.....
.....
.....

9. Vai Tu vēlētos darīt, ko līdzīgu atkārtoti? Kādēļ?

Jā

Nē

.....
.....

10. Ko vislabāk atceries vai kas spilgtāk palicis atmiņā, saistībā ar izlozēto valsti/ kultūru?

.....
.....
.....

11. Vai šī darba ietvaros ir mainījusies attieksme pret citām kultūrām? Ja atbilde ir "Jā", tad, kādā ziņā?

.....
.....
.....
.....

12. Vai šī darba ietvaros esi apsvērusi apmeklēt izlozēto valsti?

Jā

Nē

Neesmu par to domājusi

13. Vai šī darba ietvaros esi apsvērusi apmeklēt kādu citu no piedāvātajām valstīm? Ja atbilde ir "Jā", tad, kuru un kādēļ?

Jā

Nē

Neesmu par to domājusi

.....
.....
.....
.....
.....
.....

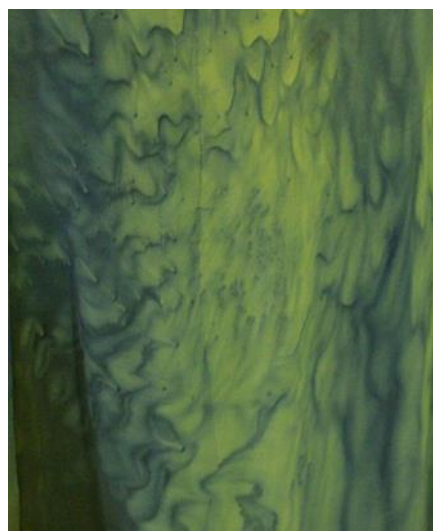
14. Vispārējie secinājumi par uzdevumu.

Paldies par sadarbību ☺

6. pielikums Autores sagatavotie mācību uzskates materiāli – plecgērbi

2.1. att. Autores izstrādātais mācību uzskates materiāls – plecgērbs Japānai

2.2. att. Autores izstrādātā mācību uzskates materiāla – plecgērba Japānai, izvēles tehnika zīda apgleznošana

2.3. att. Autores izstrādātais mācību uzskates materiāls – plecgērbs Grieķijai

2.4. att. Autores izstrādātā mācību uzskates materiāla – plecgērba Grieķijai, izvēles zelta izšuvumi ar šujmašīnu